

FAGBLADET FOA

Syg af vaccine

**JASMIN FÅR
11 MILLIONER
I ERSTATNING**

SIDE 8

**TEMA SFO'ER
SIGER FARVEL
TIL SKÆRME**

SIDE 28

TV-JOURNALIST KENDER VELFÆRDSDANMARK INDEFRA

**HAN BLIVER
OGSÅ RØRT
TIL TÅRER**

SIDE 18

99

**I GØR RENT
FAKTISK EN
FORSKEL**

ANDERS AGGER

LYT TIL FAGBLADET FOA

FÅR DU NOK SØVN?

Hør, hvorfor solbriller kan hjælpe dig af med søvnproblemer

Du behøver ikke at være bekymret for dit helbred, selvom du arbejder om natten. Bare du får søvn nok.

SEX OG HUDSULT

Mange taler først om borgernes seksualitet, når den er blevet et problem

Hvad skal man kunne håndtere, og hvad skal man ikke finde sig i, når det handler om borgernes seksualitet?

VÆKKE ELLER EJ?

Myter og amnestuesnak forstyrrer børns søvn

Der er mange holdninger til, hvordan og hvornår små børn skal sove. Find ud af, hvad der er op og ned.

DU MÅ IKKE VÆRE MED

De voksne kan nemt misforstå børns måde at beskytte legen på

Det kan virke brutalt, når børn afviser hinanden, og i bedste mening griber de voksne ind. Men virker det?

KAN VI FEJRE UDEN GUF?

Dagtilbud har sagt farvel til, at børnene deler ud til fødselsdage

Hvordan reagerer børn og forældre på, at kage og andre lækkerier er taget ud af fejringen?

DIGITAL VELFÆRD

Velfærdsteknologi fylder mere og mere – hvad går det egentlig ud på?

Digitale kompetencer bliver stadig vigtigere, og nogle sosu-skoler har fået særlige Digitech-linjer.

Husk, at du kan høre mere fra Fagbladet FOA i podcasten 'Færdigt Arbejde'. Find for eksempel disse seks episoder, hvor du normalt lytter til podcast – eller gå ind på [Fagbladetfoa.dk/podcast](https://fagbladetfoa.dk/podcast).

SNAPSHOT

DET KAN TOILETPAPIR OGSÅ BRUGES TIL

SIDE 22

INDHOLD

- 4 Chefredaktørens leder**
- 6 Fag og fremtid**
Status på stordagpleje: Ministeriet har givet sit svar i sagen
- 8 FOKUS Syg af vaccine**
Fik 11 mio. kr. i erstatning efter AstraZeneca-vaccine
- 15 Forskerzonen**
Derfor kan toiletpapir være fantastisk 'legetøj'
- 16 Striiben & Medlem til medlem**
- 18 INTERVIEW Mød Anders Agger**
'Indefra'-journalisten bliver bevæget i nogle særlige situationer
- 22 Snapshot**
Dagplejebørn har en fest, når de kun har ét materiale at lege med
- 26 Fagligt talt**
- 28 TEMA Skærmfri SFO**
Det er dilemmafyldt at sige farvel til skærme, men børnene vinder ved det, siger forsker.
- 34 Tæt på: Kampen om din løn**
Få overblikket over vejen til mere i løn – og deltag i OK24-quiz
- 38 INDBLIK Oplæringsvejledning**
Se, hvad det giver at vælge en karrierevej som vejleder
- 44 Interview**
Forfatter Astrid Saalbach kræver mere respekt for omsorgsarbejdet
- 46 A-kassen**
Ufaglærte kan uddanne sig med forhøjet dagpengesats
- 47 Mad på farten**
- 48 Det sker**
- 50 Quiz**
- 51 Min vej**
Lauge gik fra usundt arbejdsliv i et køkken til at finde ro med børn

TÆT PÅ
BLIV KLOGERE
PÅ OK24
SIDE 34

TEMA
SKÆRMFRI
SFO
SIDE 28

99

HVIS IKKE DER ER TID TIL AT GØRE RENT HOS ÆLDRE MENNESKER ELLER TIL AT TAGE SIG AF OG UDØVE OMSORG FOR DEM, SOM HAR BRUG FOR DET, SÅ ER DER NOGET GALT MED DEN MÅDE, VI BRUGER VORES SKATTEKRONER PÅ. **SIDE 18**

ANDERS AGGER
TV-JOURNALIST

FOA

Ansv. chefredaktør Klaus Lange
klaus@foa.dk · 46 97 23 21
Redaktionschef Allan Wahlers
alwa@foa.dk · 46 97 26 44
Udgiver FOA · Staunings Plads 1-3
1790 København V · 46 97 26 26
foa.dk · foa@foa.dk

HVAD VIL DU LÆSE OM I DIT FAGBLAD?

VELKOMMEN | Hvis du kunne bestemme, hvad handlede dit fagblad så om? Og hvis jeg gav dig mit mobilnummer, ville du så gide at sende en sms til mig om det? Er det den faglige historie, du går efter? Eller åbnede du fagbladet for at læse om ham den kendte på forsiden? Måske er du typen, der jagter et godt tip til en slunken privatøkonomi? Eller er det noget andet, der kan få dig til at læse Fagbladet FOA? Jeg spørger, fordi jeg er den nye chefredaktør på Fagbladet FOA. Og når man er ny i jobbet, har man lov til at stille nysgerrige spørgsmål. Ikke sandt? Pænt goddag, for øvrigt. Jeg lover at gøre mig umage. Især med at skabe et fagblad, som er din dyrebare tid værd.

Jeg vil gerne høre, hvad du tænker om vores journalistik. Rammer vi dig med vores historier? Eller rammer vi bare ved siden af? Det sidste ville være trist. For jeg kan love dig, at der bliver knoklet blandt journalister, fotografer og grafikere for at give dig en fed oplevelse. Det trykte fagblad, du sidder med, er kun en lille del af den journalistik, du har adgang til. Husk at læse Fagbladetfoa.dk, hvor vi altid har nye historier om dit fag og arbejdsliv. Og hvis du kan lide at lytte, har vi også en ny podcast, som du kan læse om på side 49. Psykolog Dorthe Birkmose, som er med, er værd at bruge tid på, hvis du arbejder i velfærdssektoren.

På side 34 får du et overblik over forhandlingerne om de nye overenskomster på det offentlige område. Hvis du hiver mobilen frem, kan du quizze om de ord og begreber, der altid svirrer i luften, når kampen for bedre løn og arbejdsvilkår er i gang. Der er gavekort på spil. Og når du alligevel har mobilen fremme, vil du så ikke sende den der sms, jeg nævnte? Fortæl, hvad der får dig til at læse dit fagblad. Mit nummer er 31 61 27 87. ★

Klaus Lange
KLAUS LANGE
ANSV. CHEFREDAKTØR

”

JEG LOVER AT GØRE MIG UMAGE. ISÆR MED AT SKABE ET FAGBLAD, SOM ER DIN DYREBARE TID VÆRD.

HVAD MENER DU? Hvordan tager du imod nye kolleger?

AF SARA SURI OG
MORTEN BRUUN

De skal vide, hvad jeg kan
Mette Sønderholm Andersen
TR i Svendborg Kommunes
Dagpleje

Jeg har ikke været tillidsrepræsentant længe, så jeg har endnu ikke prøvet at tage imod en ny kollega. Men når der starter en ny, regner jeg med at køre ud til vedkommende, for man skaber bedst en relation ansigt til ansigt. De skal vide, hvad de kan bruge mig til.

Mest praktisk
at starte med mail
Dorde Andreasen

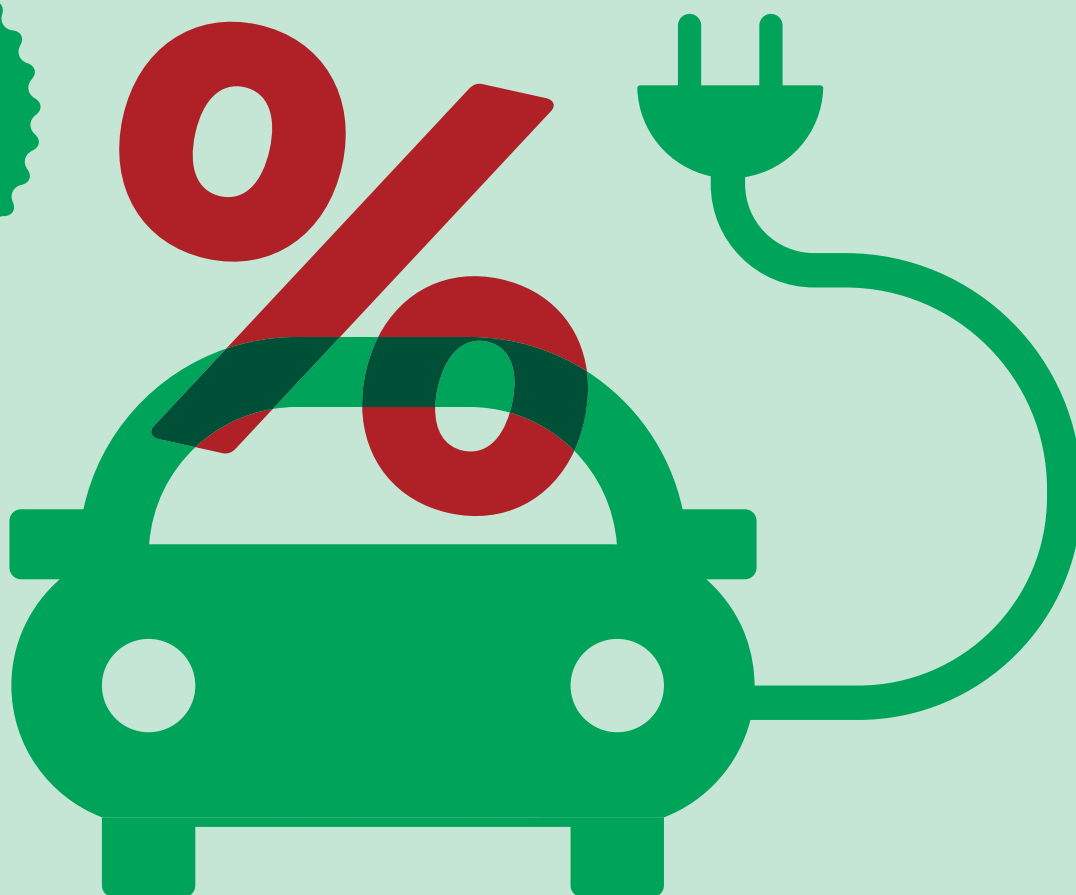
Tværgående TR på Vejle, Kolding og Middelfart Sygehus
Som tillidsrepræsentant dækker jeg tre forskellige sygehuse, og derfor er det mest praktisk at starte med at sende en mail hurtigt, når der er blevet ansat en ny kollega. Men jeg følger op ved at tage forbi den nyansatte.

Virkelig godt at få ansigt på hinanden
Sarah Mariager

TR på Borger-service og bibliotekerne i Aarhus Kommune
Jeg har været tillidsrepræsentant i tre år og er med, hver gang en ny kollega skal ansættes og bag efter lønindplaceres. Det betyder meget, at vi fra starten får ansigt på hinanden – og de finder ud af, hvad FOA kan. Og foreløbig har alle nye kolleger meldt sig ind.

Lån til el- og hybridbil fra 4,19 % i rente*

*Vejl. låneeksempel på el- og hybridbillån med 20% i udbetaling og årlig rente på 4,19 % (variabel) – gældende fra den 1. januar 2024. Det forudsættes i dette låneeksempel, at du allerede har samlet din økonomi hos PenSam Bank. Du låner 149.450 kr. og får i alt 144.000 kr. udbetalt. Din månedlige ydelse er 1.884 kr. Dit lån løber over 8 år. Årlig rente i procent 4,19% (variabel). ÅOP 5,28 %. Debitorrente 4,26 % (variabel). Etableringsomkostningerne er 5.450 kr. Det samlede beløb, du skal betale tilbage, er 176.054 kr. For at få et el- og hybridbillån til 4,19 % i rente (variabel) er det et krav, at der stiftes fuld pant i bilen, hvis du ikke allerede har samlet din økonomi i PenSam Bank. Vi skal kunne give din økonomi en positiv kreditvurdering. Oplysningerne i beregningen er vejledende. Vi tager forbehold for eventuelle fejl og mangler.

Stordagpleje rykker tættere på

Flere kommuner ønsker stordagpleje, men en klage fra BUPL om stordagplejen i Hedensted Kommune har bremset den udvikling. Her er svaret fra ministeriet.

AF MALIN SCHMIDT | FOTO: ROBERT ATTERMANN

SAGEN OM STORDAGPLEJEN

- Juni 2022: BUPL henvender sig til Ankestyrelsen for at få en vurdering af lovmæssigheden af fem ud af otte stordagplejeordninger i Hedensted Kommune. Ankestyrelsen rejser en tilsynssag.
- December 2022: Ankestyrelsen beder Børne- og Undervisningsministeriet vurdere, om Hedensted Kommunes praksis stemmer overens med dagtilbudsloven.
- Marts-december 2023: Børne- og Undervisningsministeriet kommer med sin vurdering, hvorefter BUPL eftersender et længere notat, som ministeriet dog ikke har yderligere bemærkninger til.
- Sagen kører nu videre i Ankestyrelsen.

KILDE: AKTINDSIGT TIL BØRNE- OG UNDERVISNINGSMINISTERIET

I Brønderslev Kommune var det egentlig vedtaget, at de ville i gang med stordagpleje. Det vil sige, at tre dagplejere går sammen om op til 10 børn i lokaler, som kommunen stiller til rådighed.

”Vi var klar, og politikerne havde sagt kø, men vi blev enige om at vente på afgørelsen efter at have talt med Hedensted,” siger Vibeke Post Madsen, der er direktør for Børn og Kultur i Brønderslev Kommune.

Hun refererer til den sag, der ligger i Ankestyrelsen om fem ud af otte stordagplejeordninger i Hedensted Kommune. Sagen blev startet i 2022 af fagforbundet BUPL, fordi de ønsker en vurdering af, om der er lovhjemmel til at drive dagpleje i lokaler, som ikke er barnets ’hjemlige miljø’.

Ministeriet siger o.k. til stordagpleje

Mens nogle kommuner afventer Ankestyrelsens afgørelse, er der andre – som for eksempel Syddjurs Kommune – der har opsagt ordningen med stordagpleje på grund af usikkerhed om lovgrundlaget. Sagen er da heller ikke afgjort endnu, men Børne- og Undervisningsministeriet har afgivet sit endelige svar om lovmæssigheden i dagtilbudsformen til Ankestyrelsen. I svaret, som Fagbladet FOA har fået aktindsigt i, står:

”Det fremgår direkte af dagtilbudsloven, at dagpleje kan etableres i andre lokaler end børnenes hjemlige miljø, og at dagpleje adskiller sig fortrinsvis fra daginstitutioner ved, at pasningen omfatter et mindre antal

børn, og at pasningen som oftest foregår i private hjem eller i andre velegnede lokaler i børnenes hjemlige miljø, eksempelvis i boligbebyggelse, bofællesskaber. Det er desuden en forudsætning, at dagplejeren eller barnet har tilknytning til de lokaler, der benyttes til dagplejen,” står der i svaret.

Ikke i strid med loven

Derudover opfordrer ministeriet til, at der i lyset af de aktuelle rekrutteringsudfordringer på dagtilbudsområdet kan være brug for fleksible rammer for etablering af dagtilbud i kommunerne, og at kommunerne derfor ikke bør lave en snæver fortolkning, når de vil etablere dagpleje i andre lokaler end private hjem.

”Samlet er det derfor ministeriets opfattelse, at den kommunale praksis i Hedensted er i overensstemmelse med dagtilbudslovens regler om dagpleje. Som anført har ministeriet herved dog ikke taget stilling til den konkrete placering af de omhandlede stordagplejere.”

Svaret fra ministeriet glæder formanden for Pædagogisk Sektor i FOA, Kim Henriksen. Her vurderer man, at kommunerne nu kan gå i gang med konkrete overvejelser om, hvor de kan etablere stordagpleje.

”Kommunerne har dermed et klarere grundlag at etablere stordagpleje på, og vi er glade for at se, at lovgivningen skaber rum for nytænkning i dagtilbud. Det er stordagpleje et godt eksempel på,” siger han.

Dagplejere savner kolleger

I Brønderslev Kommune ser man da også gerne, at paletten af dagtilbud til de mindste bliver udvidet, så den også rummer stordagpleje.

"Dagplejen er meget populær – både hos politikerne og forældrene, men mange af vores dagplejere er på vej på pension," siger Vibeke Post Madsen, direktør i Brønderslev. Her er man via en kampagne lykkedes med nye ansættelser, men kommunen vil gerne skabe endnu flere pladser til de 0-3-årige.

"Vi hører tit, at dagplejerne gerne vil have kolleger, og stordagpleje er en måde at gøre det på," siger hun.

I Tønder oprettede man i marts 2023 en stordagpleje, hvor tre dagplejere har otte børn med mulighed for to gæstebørn. Og det er både forældre, dagplejere og stedfortrædende skole- og dagtilbudschef Lene Nørgaard glade for.

"Nu er der endelig mulighed for også at vælge et dagplejetilbud midt i byen. Det havde vi ikke før," siger hun.

Der var mange ansøgere til parcelhuset midt i Tønder, der er indrettet som et hjem med sofa, blomster og hygge-krog. Og det er da også sparringen med kolleger kombineret med dagplejens få børn og kendte voksne, der trak i pædagogisk assistent Marianne Lassen og Kirsten Ørneborg, der tidligere har været dagplejer i eget hjem.

"Jeg nyder hver eneste dag med vores fine lille gruppe. At jeg har kolleger, er fantastisk, og så har jeg fri, når jeg har fri," siger Kirsten Ørneborg, mens Marianne Lassen fremhæver den ro, der hersker i huset.

"Jeg har arbejdet i børnehave. Det her er bare noget helt andet." ★ MASCH@FOA.DK

I Tønder Kommune har det været svært at rekruttere dagplejere, men da de slog tre stordagplejestillinger op i marts 2023, fik man mange ansøgninger. Og det var netop stordagplejekonceptet, der trak i Marianne Lassen og Kirsten Ørneborg. "Det var et ret ensomt job at være dagplejer. Her har jeg sparingspartnere i hverdagen," siger Kirsten Ørneborg, der har arbejdet som almindelig dagplejer i 15 år.

FÅR 11 MIO. I ERSTATNING

Et enkelt stik med AstraZeneca-vaccinen i 2021 betød, at Jasmin Jensen har fået reduceret sin erhvervsevne med 90 procent. Hun er en af de mange, FOA har hjulpet i en arbejdsskadesag.

Det fik voldsomme konsekvenser, da Jasmin Jensen i februar 2021 lod sig vaccinere mod covid-19.

Det skete, da hun som social- og sundhedsassistentelev var i praktik på et bosted for mennesker med autisme og blev tilbudt at blive vaccineret med AstraZeneca.

Det viste sig hurtigt, at hun ikke kunne tåle den vaccine. Overhovedet ikke.

Hendes arbejdsgiver, Fredericia Kommune, afviste, at der kunne være tale om en arbejdsskade, fordi Jasmin Jensen havde ladet sig vaccinere frivilligt. Det argument kom kommunen ikke langt med. I dag er status, at Jasmin Jensen er livsvarigt handicappet, hendes arbejdsevne er nedsat med 90 procent, og hun er tilkendt førtidspension.

Derfor er det kun en lille trøst, at hun

netop er tilkendt cirka 11 millioner kroner i erstatning som compensation for sit erhvervsevnetab.

Beløbets størrelse skyldes, at Jasmin Jensen kun var 30 år, da hun kom til skade. Erstatningen udbetales løbende og modregnes i førtidspensionen og dækker den løn, hun kunne have tjent som social- og sundhedsassistent, indtil hun i 2064 fylder 73 år og kan gå på folkepension.

Stoppede brug af AstraZeneca

Hun kan ikke lade være med at tænke på, hvordan det var gået, hvis der blot var ændret en smule i tidslinjen i hendes forløb. Kun 12 dage efter hun fik sit stik, valgte Sundhedsstyrelsen at sætte brugen af AstraZeneca på pause, før vaccinen en måned senere blev taget helt

Jasmin Jensen var ikke i tvivl, da hendes daværende leder på et bosted for autister kraftigt opfordrede alle medarbejdere til at lade sig vaccinere mod covid-19.

JEG ER KED AF, AT JEG IKKE KAN FULDFØRE MIN UDDANNELSE, FÅ ET JOB OG BEVARE MIT NORMALE LIV MED FAMILIE OG VENNER.

JASMIN JENSEN

TIDLIGERE SOCIAL- OG SUNDHEDSASSISTENTELEV

ER DU BLEVET SYG AF EN VACCINATION?

- Hvis du er blevet syg af covid-vaccine, men har undladt at anmelde det som en arbejdsskade, fordi vaccinen var frivillig, er det ikke for sent at rejse en arbejdsskadesag.
- Det kan du gøre, hvis du eksempelvis har fået varige gener eller har været igennem et behandlingskrævende forløb.
- En afgørende forudsætning for at få medhold i en erstatnings-sag er, at det kan dokumenteres, at du som en del af frontpersonalet lod dig vaccinere, fordi det var i din arbejdsgivers interesse.
- Er du i tvivl, kan du altid få hjælp i din FOA-afdeling.

ud af det danske vaccinationsprogram. Det skete, efter at en række forsøg – både danske og internationale – viste, at AstraZeneca kunne have en række alvorlige bivirkninger som for eksempel blodpropper.

Jasmin Jensen blev ikke ramt af blodpropper, men mindre end 10 timer efter, hun var blevet vaccineret, reagerede hun på indsprøjtningen.

”Om aftenen mødtes jeg med et par af mine elevkammerater, men måtte gå hjem, da jeg fik kvalme, feber, hovedpine og begyndte at svede. Næste morgen havde jeg det ikke bedre, men umiddelbart bekymrede det mig ikke,” mindes hun og fortsætter:

”Jeg vidste jo godt, man kunne få det dårligt efter en vaccination og havde for en sikkerheds skyld taget en feriedag om mandagen, så lidt sygdom ikke ville gå ud over mit arbejde.”

Om tirsdagen havde Jasmin Jensen

det stadig dårligt og gik på arbejde, men måtte i løbet af dagen give op og sygemelde sig.

Siden har hendes liv ikke været det samme. Hun har konstant hovedsmerter, hun er lyd- og lysfølsom, hun kan have problemer med balancen, hun har muskelsmerter, hun har svært ved at huske og koncentrere sig, og hun er grådlabil.

Og så er hun træt. Træt, træt, træt.

Det til trods har hun gennem hele forløbet kæmpet for at kunne arbejde igen. Parallelt med utallige speciallægebesøg, psykologsamtaler, skanninger og udredninger har hun tre gange forsøgt at vende forsigtigt tilbage til sin uddannelse og praktik.

Måtte selv anmelde skaden

Der er særligt én detalje i forløbet, hun ser tilbage på med en vis bitterhed: Da hun blev syg, afviste Fredericia

FORTSÆTTES PÅ SIDE 12 ➔

KOMMUNE: "VI FULGTE ANBEFALINGERNE"

I Fredericia Kommune kalder Mette Heidemann, der er direktør for Beskæftigelse og Velfærd, sagen for "dybt ulykkelig for den berørte medarbejder". Og så forklarer hun kommunens reaktion med, at coronatiden på mange måder var "speciel":

"Vi var nødt til at læne os op ad nationale anbefalinger. Både fra Sundhedsstyrelsen, Kommunernes Landsforening (KL) og andre," meddeler hun i et skriftligt svar og understreger, at kommunen efterlevede alle daværende anbefalinger om håndtering af covidvaccinationer.

"En arbejdsgiver kan ikke tvinge sine medarbejdere til at lade sig vaccinere. En arbejdsgiver kan kun komme med anbefalinger, hvilket kommunen også gjorde," skriver Mette Heidemann og noterer, at medarbejderne som udgangspunkt blev bedt om at lade sig vaccinere i fritiden:

"Derfor var der heller ikke tale om arbejdsskader jævnfør KL's anbefalinger," skriver hun. ★

11 ANMELDELSER HAR FØRT TIL ERSTATNING

Med afgørelsen i Jasmin Jensens sag har Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES) færdigbehandlet og tilkendt erstatninger i 11 anmeldelser om tab af erhvervsevne i forbindelse med covid-vaccinationer.

Det viser en opgørelse, AES har foretaget 20. december 2023 for Fagbladet FOA. Opgørelsen fortæller ikke om det konkrete erhvervsevnetab i hver enkelt sag, ligesom den heller ikke indeholder oplysninger om de konkrete erstatningsbeløb. Det fremgår heller ikke, om der er nogle af de 10 øvrige afgørelser, der er anket.

Ifølge opgørelsen er der i alt anmeldt 429 sager vedrørende covidvaccination. 240 af dem er anerkendt som arbejdsskader. De sager behandles nu af AES, som blandt andet vurderer et eventuelt tab af erhvervsevne. ★

Forførdeligt godt med den anerkendelse

"Det er forførdeligt for Jasmin. Det er forførdeligt for alle andre, der er kommet til skade på grund af en vaccine. Men i det lys er det altså også forførdeligt godt, at det lykkedes at få vaccineskader anerkendt som arbejdsskader."

Mona Striib

Sådan lyder det fra FOAs formand, Mona Striib, som efter afgørelsen i Jasmin Jensens sag er endnu mere tilfreds med, at fagbevægelsen i foråret 2021 stod fast på det særlige krav, der udsprang af covidkrisen.

"Jeg var selv skeptisk og tvivlede på, om det kunne lade sig gøre. Man kunne jo blive smittet mange steder, men nogle af vores meget dygtige medarbejdere borede sig ned i juraen og holdt fast. Det var ikke mindst deres og altså FOAs fortjeneste, at det lykkedes at få vaccineskader anerkendt som arbejdsskader," mindes Mona Striib de meget 'intense' forhandlinger.

Udfordringen var, at arbejdsgiverne ikke kunne tvinge de ansatte til at lade sig vaccinere. Men det var oplagt for enhver, at det var yderst påkrævet. Og hvis man sagde nej, kunne man blive flyttet til andet arbejde.

"I dag er jeg meget, meget glad for, at det endte, som det gjorde. Og hvis der er medlemmer, der har haft eller stadig har symptomer fra dengang, som ikke er blevet anmeldt, er det oplagt at se på, om det skal ske," siger Mona Striib. ★

→ Kommune at anmelde hendes sygdom som en arbejdsskade. Det måtte hun selv gøre, selvom det er arbejdsgiverens pligt at anmelde ulykker og uheld, der kan skyldes arbejdet.

Det argument prellede af på Anne Blomme, der er faglig sagsbehandler i FOA Trekanten og hurtigt i forløbet blev kontaktet af Jasmin Jensen.

”Der var i bedste fald tale om frivillig tvang,” siger Anne Blomme med henvisning til det pres, som frontpersonalet i blandt andet pleje- og sundhedssektoren blev mødt med under coronakrisen. Det pres oplevede Jasmin Jensen også.

”Vores leder var meget tydelig i sin

opfordring til, at vi lod os vaccinere,” fortæller hun og bemærker, at hendes status som elev også spillede ind.

Klar tale i endelig afgørelse

I dag har Arbejdsmarkedets Erhvervssikring (AES) klart underkendt Fredericia Kommunes fortolkning – og den anke, som kommunens forsikringsselskab, North Risk, undervejs forlængede sagsbehandlingen med.

”Du er kommet til skade som følge af arbejdet,” lyder det klokkeklart i afgørelsen fra AES, som også noterer, at arbejdsgiveren havde en særlig interesse i, at hun blev vaccineret. ★

”Det er en ret ekstrem sag, og den bliver ikke bedre af, at Jasmin er så ung,” siger faglig sagsbehandler i FOA Trekanten Anne Blomme (tv.). Hun er en af de tre, hovedpersonen sender en særlig tak, fordi de troede på hende. De to andre er speciallæge Unni Jeppesen og Jasmins farmor, der undervejs har trøstet, handlet, gjort rent og været med til alle lægebesøg.

&
Læs hele
Jasmin Jensens
historie her

**DER ER FØRST
GRUND TIL AT
VÆRE GLAD, NÅR
DE GODE TANKER
OMSÆTTES TIL
HANDLING.**

MARIA KLINGSHOLM
FAGPOLITISK ORDFØRER I FOA

1,2 mia.

Så meget har FOA hentet, siden man i 2020 begyndte at registrere arbejdsskadesager.

KILDE: FOA

FOA henter 1,2 mia. til medlemmerne

Jasmin Jensen var ikke det eneste FOA-medlem, der fik afgjort en arbejdsskadesag i 2023. Faktisk var der 900 andre sager, der blev færdigbehandlet – og de 901 sager resulterede i en samlet erstatning på 424 millioner kroner.

Maria Klingsholm

Dermed har FOA hentet mere end 1,2 milliarder kroner hjem, siden forbundet i 2020 begyndte at registrere resultatet af de forskellige typer af arbejdsskadesager. Helt præcist drejer det sig om 1.211.608.263 kroner fordelt på 2.411 endelige afgørelser.

Maria Klingsholm, der er fagpolitisk ordfører i FOA, har tidligere peget på, at man med stor fordel kunne anvende de penge bedre ved at bruge dem på bedre arbejdsmiljø og dermed forebygge ulykker og skader. Det mener hun stadig:

”Arbejdsmiljøet er simpelthen ikke godt nok. De enorme summer dækker jo over helt almindelige lønmodtagere, der kommer til skade, og nogle desværre i meget alvorlig og invaliderende grad. Det er arbejdsgiverens ansvar at sikre et godt og sundt arbejdsmiljø, og det her peger i retning af, at der er nogen, der ikke lever op til det ansvar,” siger hun.

Hun sætter dog en smule lid til den arbejdsmiljøaftale, som alle Folketingets partier gik sammen om, da de i marts 2023 afsatte 1,3 milliarder kroner – cirka det samme beløb, som FOA har hentet til medlemmerne – til blandt andet at styrke det fysiske og psykiske arbejdsmiljø.

”Der er mange gode hensigter i den aftale, men der er først grund til at være glad, når de gode tanker omsættes til handlinger og mærkes ude på den enkelte arbejdsplads,” siger Maria Klingsholm. ★

Hjælp os med at finde Danmarks største velfærdstalenter

Kender du én under 36 år, som fortjener at blive hyldet som velfærdstalent?
Én, som gør en forskel for andre og yder en særlig indsats?

Nominér et ungt velfærdstalent senest den 5. april på pensam.dk/talent

PenSam

FOA

TOILETPAPIR BANEDE VEJEN FOR NYE LEGERELATIONER

Lektor Signe Engh Lundgreen har fulgt 30 dagplejere og set, hvad der sker, når børn og dagplejere kun har en stak toiletruller til rådighed.

AF MALIN SCHMIDT

Det kan lyde mærkeligt at rydde legerummet for biler, bondegårdsdyr og andet legetøj og i stedet give dagplejebørn mellem seks måneder og tre år seks toiletruller at lege med. Ikke desto mindre var det, hvad fem dagplejegrupper i Aalborg blandt andet undersøgte i 'Leg for Dig'-projektet under Playful Learning, hvor 12 'Leg For Dig'-ambassadører fra de seks professionshøjskoler har samarbejdet med dagtilbud og SFO'er over hele landet.

"Og det var helt fantastisk, hvad der skete," siger Signe Engh Lundgreen, ambassadør og lektor på UCN.

Hun fulgte dagplejerne og deres børn igennem halvandet år og er nu i gang med at udvikle et efter- og videreuddannelsesforløb til professionshøjskolerne på baggrund af erfaringerne.

De yngste inspirerede de ældste

"I den sanselige undersøgende leg med toiletpapiret opstod der nye interaktioner mellem børnene. De fik øjnene op for hinanden på nye måder og dannede nye venskaber," siger Signe Engh Lundgreen.

Hun så også, at ældre børn, der havde lidt svært ved at finde på, hvad de skulle, hvis ikke dagplejerne gik foran, blev inspireret af, hvad de yngre børn fandt på. Måske fordi de var mere taktile og intuitive i deres udforskning af, hvad man kunne bruge toiletpapiret til.

"Det ses ofte, at de yngste får idéer af de større, men her inspirerede de yng-

ste børns undersøgende leg de ældre og omvendt."

Stort aldersspænd

Signe Engh Lundgreen startede med at spørge dagplejerne, hvad deres største udfordring var. Og svaret var, at det kunne være svært at understøtte hele børnegruppens leg på samme tid – netop på grund af aldersspændet.

"Her lykkedes det faktisk at ændre på det, fordi alle børnene kunne være med og bidrage til den fælles leg, der opstod på deres præmisser. Og dagplejerne oplevede, at når toiletpapiret var pakket væk i poser, så søgte børnene hinanden igen bagefter i nye lege, de selv fandt på."

Legene med det simple materiale gav også andre aha-oplevelser.

"Dagplejerne havde ikke før set, at børnene kunne være koncentreret i helt op til en time, uden at der opstod konflikter eller stilstand. De var bare i proces. Og vi taler altså om helt små børn her," siger Signe Engh Lundgreen.

Hun mener derfor, at der er masser af læring til videreuddannelse af dagplejen. Især fordi dagplejerne oplevede det store potentiale i at lade børnene gå foran i legen. At de ikke hele tiden behøvede at være på banen. Og at de derfor kunne være mere nysgerrige og opmærksomme på børnenes legeinitiativer.

"De greb det, børnene kom med. For eksempel var der en pige i legestuen, der sagde 'is', og så tænkte dagplejeren, 'god idé, vi gør noget ud fra det'. Kan vi for eksempel lave is ud af toiletpapiret. Det samlede fællesskabet."

Og på den måde fandt dagplejerne ud af, at kampen om den røde bil, som hun kalder det, ikke er en naturlov, når det gælder de mindste børn i dagtilbud.

"Det forsvandt fuldstændig. For de havde jo alle det samme 'legetøj'." ★

FORSKER-
ZONEN

FOTO: PRIVAT

Signe Engh Lundgreen
Lektor

Professionshøjskolen UCN

SÅDAN ARBEJDEDE DAGPLEJERNE MED LEGEPROJEKTET:

- Efter praksisbesøg og fyraftensmøde fik de kapitlet 'Materialers fortryllende kraft' fra bogen 'Sanselige legeprojekter' af Sissel Halland, et badebassin og seks ruller toiletpapir til inspiration.
- De ryddede deres legerum, for at børnene ikke skulle gå i gang med at lege med andre ting.
- De havde online faglig sparring i deres middagsstund, hvor de diskuterede, hvad der fungerede og ikke fungerede – og hvorfor.
- Nogle af dagplejerne er gået *all in* på materialer – som for eksempel papkasser og emballage. En af dem er begyndt at samle i sit skur, så børnene også i fremtiden kan fordybe sig i ét materiale.

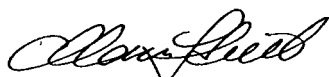
SE DAGPLEJEBØRN, DER HAR EN FEST MED TOILETPAPIR
SIDE 22

2024: ET STORT SKRIDT IND I ET FORANDRINGERNES ÅR

STRIIBEN | Bid for bid, skridt for skridt begynder mange års arbejde at bære frugt. Ofte er indsatsen med at påvirke politisk ret usynlig. Og ofte kan vi læse på de sociale medier, at FOA skal råbe højere i den offentlige debat. Vi arbejder hver eneste dag med påvirkning og presarbejde for at skabe resultater på medlemmernes vegne. Det kan tage lang tid, og der kan være mange barrierer, som er vanskelige at nedbryde. Men det virker. Vi kan skælde ud og tale med store bogstaver, og vi kan også tage det lange seje træk med at påvirke og være konstruktive medspillere.

I år er der gået hul på ketchupflasken. Vi forhandler OK24 med udmøntning af trepartsaftalen fra december. Den gav et gigaløft af den offentlige sektors lønsum – varigt og uden for reguleringsordningen. Derudover er der udspil om uddannelsesløft og initiativer, der skal mindske frafaldet på social- og sundhedsuddannelserne. Og så er det også værd at glæde sig over et stop for at hjemsende uddannede og velintegrerede social- og sundhedshjælpere.

Jeg ser desuden frem til udspillet til den nye ældrelov, hvor dygtige medlemmer har bidraget med viden og erfaring. Det bliver et langt sejt træk, men vi kan godt glæde os til mindre dokumentation, ret til at bruge sin faglige vurdering i den daglige visitation, og at der nu reelt er en ret til et fuldtidsjob. I slutningen af 2023 blev regeringens 2030-plan fremlagt med det budskab, at økonomien til den offentlige sektor ikke bare skal reguleres med det demografiske træk. Der skal også velstandsreguleres. Det betyder, at vi langt om længe kan bygge op igen. Bid for bid, skridt for skridt. Det er tiltrængt. Når du sidder med fagbladet i hånden, er vi forhåbentlig så langt med aftalerne og overenskomstfornyelsen, at du snart skal stemme om den. I FOA kæmper vi for både rammer for velfærden og en samfundsudvikling, der mindsker ulighed, din løn og dine arbejdsvilkår. Det kræver vedholdenhed, og det kræver, at vi aldrig bliver trætte af at kæmpe sammen. ★

MONA STRIIB
FORMAND

”

VI KAN SKÆLDE UD OG TALE
MED STORE BOGSTAVER,
OG VI KAN OGSÅ TAGES
LANGE SEJE TRÆK MED
AT PÅVIRKE OG VÆRE KON-
STRUKTIVE MEDSPILLERE.

X

@STRIIBMONA

MEDLEM
TIL
MEDLEM

DEN GODE SØVN

Der er mange myter og misforståelser om søvn. I FOAs podcast 'Færdigt arbejde' får du gode råd til at få sovet nok.

Afsnittet kastede mange kommentarer af sig på Facebook – især fra dem, der har nattevagter.

Find afsnittet på Fagbladetfoa.dk/ podcast – eller hvor du plejer at lytte til podcast.

Karin Andersen

Jeg er fast nattevagt og arbejder 7-7, og jeg sover upåklageligt fra ca 7.45 til mellem 15 og 18.30 i min arbejdsuge ... 🤔🤔🤔❤️

Mit liv fungerer rigtig godt ... har været nattevagt siden 2014 og altid kørt 7-7 ...

Michaela-Britt Petersen

Jeg sover skønt om dagen fra kl 8-13 og igen fra kl. 19.30-21.15 i min nattevagtsuge 🍀

FIND VEJ TIL DRØMMELAND

Der er mange myter om den gode søvn

Find episoden om søvn i Fagbladet FOAs podcatserie 'Færdigt Arbejde' – og bliv klogere.

Louise Fenger

Jeg arbejder mest aften-vagt og kan ikke sove, når jeg kommer hjem. Sover ofte 5 timer, og så skal der tisses! Men er god til at få en formiddagssøvn på et par timer, og så passer pengene 😊

Christine Larsen

Jeg sover for det meste fra 02 til 06. Og indimellem så fra kl. 24 til 7, ofte uden at vågne. Jeg føler mig alt for frisk om aftenen, derfor sover jeg ikke før kl. 02 ca. 😊

Sisse Ranzau

Skønt at vide, at det faktisk er helt okay at dele sin søvn op. 😊 Som fast nattevagt sover jeg gerne fra 8-12 og igen fra 18-21 😊

Tina Connie Nielsen

Efter mine nattevagter går jeg i seng kl. 8.30-9 og sover indtil ved kl. 16-17-tiden (nogle gange længere). Så kan jeg fint klare mig uden søvn indtil næste dag. Jeg har 4 eller 5 nattevagter ad gangen. Efter den sidste vagt går jeg også i seng, men piner mig op efter 4 timer. Går i seng igen kl. 21.30, sover hele natten og er vendt om til dag næste morgen. Jeg har haft nattevagt siden 1999 og fungerer fint med det. Jeg har også enkelte dagvagter

Nichola Øgendahl

Jeg elsker mine nattevagter og sover fint om dagen. Arbejder 7-7. Tror faktisk jeg sover bedre, når jeg har været i nattevagt. Er absolut ikke A-menneske og har aldrig været det. Har altid arbejdet aften eller nat. At sørge for der er ordentligt mørkt og dejligt køligt i mit soveværelse, er helt klart vigtigt for min søvn. Sover med ørepropper, da man ikke kan bo i en boligblok/opgang og forvente, at andre er stille om dagen. Fungerer glimrende for mig

FØLG
OS PÅ

”JEG FÅR LYST TIL
OP PÅ EN ØLKASSE

INTERVIEW

ANDERS AGGER

AT STILLE MIG OG KLAPPE ”

'Indefra'-journalisten Anders Agger har fået et unikt indblik i velfærdsdanmark gennem nogle af de ansatte, som har noget på hjerte.

AF SARA RESTED SURI | FOTO: RASMUS HARGAARD BREUM

Kameraet når lige at fange Anders Aggers blottede ansigtsudtryk og tårevædede øjne, inden han åbner den dør, han står lænet op ad.

Tydeligt berørt forlader han rummet, hvor han netop har overværet en kvindelig medarbejder på krisecentret læse en historie højt for en dreng ved navn Adam.

Historien handler om, hvordan det er at se sin mor blive slået. Hvor bange, man bliver. Den følelse kan Adam genkende, for han og hans mor er netop flygtet fra en utryk situation.

I den nyeste sæson af tv-programmet 'Indefra med Anders Agger' går den rolige jyde med den nænsomme fremtoning og de direkte spørgsmål endnu engang helt tæt på de mennesker, han følger.

I løbet af de 10 år, han har lavet programmet, har han givet danskerne et kig ind i den verden, som blandt andre FOAs medlemmer bevæger sig i, når han for eksempel har besøgt plejehjem, børnehospice og psykiatrien. Men i forbindelse med Adams historie har Anders Agger for første gang nogensinde ladet sin neutrale maske falde og vist seerne noget nyt; at også han bliver påvirket af de skæbner, han møder i sit arbejde.

"Jeg er blevet god til at tage mig selv ud af ligningen. Men det er sådan nogle små vinde af normalt liv, der lige pludselig kan påvirke mig. På krisecentret gør de nemlig noget, som jeg plejer at gøre med mit barnebarn. Forskellen er bare, at medarbejderen sid-

der og læser en bog med Adam om det forfærdelige, han har oplevet. Det kunne jeg næsten ikke være i," siger Anders Agger, da Fagbladet FOA møder ham i Aarhus til en snak om, hvad han har gjort sig af tanker om de ansatte, han har stiftet bekendtskab med i sit arbejde.

Fortid som pædagogmedhjælper

Anders Agger har altid følt sig bedre tilpas, når han skulle interviewe mennesker i velfærdsjob end for eksempel topdirektører i Vestas, fortæller han mellem to slurke varm te. Det er ham, der har foreslået, at interviewet skal foregå på den nedlagte Falck-station, der nu er forvandlet til en rustik café.

I hans optik er de mennesker, der arbejder med at passe på udsatte borgere, ofte mere ligetil end de store erhvervskanoner. De har tit noget på hjerte, og så gør de et vigtigt stykke arbejde, hvor de er noget for andre i hverdagen. Det kan han af og til savne som 'privilegeret' journalist.

"Kernen i det arbejde, som mange af FOAs medlemmer har, er jo, at I rent faktisk gør en forskel for, om et menneske kommer den ene eller den anden vej i livet," siger han og læner sig tilbage i stolen.

Som ung oplevede Anders Agger selv, hvordan det føltes pludselig at stå med ansvaret for andre mennesker. Efter kort tid på biokemi-studiet i København droppede han nemlig ud og vendte hjem til Skjern, hvor han fik arbejde som pædagogmedhjælper i en børnehaven sammen med sin gode ven.

"Jeg gik jo fra at være studerende og have en ustruktureret hverdag, hvor jeg festede meget, til pludselig at komme ind i en voksenverden, hvor man fik ansvar og tog sig af andres børn."

Fortjener klapsalver

Anders Agger havde jobbet i halvandet år, og erfaringen gør stadig indtryk på ham den dag i dag. Han husker tilbage på det som en 'genial' tid.

"Jeg kom ind i et socialt fællesskab, hvor der var en faglig bevidsthed. Man bakkede hinanden op, og de ansatte var vant til at kæmpe for deres rettigheder. Det var faktisk rigtig fint," siger Anders Agger med et smil og tilføjer, at det var nogle slagkraftige kvinder, han arbejdede sammen med.

Han har bemærket, at det karaktertræk går igen hos mange af de faggrupper, han sidenhen har fulgt i 'Indefra med Anders Agger'.

"Der er så mange stærke pædagogmedhjælpere, socialpædagoger og omsorgsmedarbejdere derude, at jeg har lyst til at stille mig op på en ølkasse og klappe af dem," slår han fast.

En morfars blik på børnehaven

I dag har Anders Aggers veje igen krydset de danske daginstitutioner. Han har nemlig to børnebørn, der går i vuggestue og børnehaven. Derfor er det blevet tydeligt for ham, at normeringerne er dårligere, end dengang han selv arbejdede som pædagogmedhjælper.

Han fortæller, at de var så mange voksne dengang, at han sagtens kunne tage fire børn med ned til engen, der lå et stenkast fra børnehaven, for at spille fodbold. Modsat er der i dag sjældent tid til, at personalet i børnehaven kan hilse på hans barnebarn Ava på tre år, når hun kommer om morgenen. Der er skåret så meget ind til benet, at personalet må prioritere at slukke ildebrande.

”Der er nogle faggrupper, der er frustrerede over, at det arbejde, de kunne lave for 10 år siden, ikke kan udføres på samme måde i dag. Og det kan jeg faktisk godt forstå,” siger han og uddyber, at han både tænker på de ansatte i daginstitutioner, i ældreplejen og sundhedsvesnet.

”Nogle af de områder, hvor der burde være flest ansatte, er jo dem, som jeg og mit tv-hold beskriver ret meget. Og jeg

kan så godt forstå, at de ude i de yderste led indimellem står og skriger: ’Hvad fanden er det, vi vil med vores prioriteringer i det her samfund?’”

For som Anders Agger opsummerer: ”Hvis ikke der er tid til at gøre rent hos ældre mennesker eller til at tage sig af og udøve omsorg for dem, som har brug for det, så er der noget galt med den måde, vi bruger vores skatte kroner på.”

★ SASU@FOA.DK

BLÅ BOG

- Journalist og dokumentarist
- Født i 1964 (59 år)
- Kæreste med Lissa, der er mor til parrets fælles søn, Rasmus på 32 år. Hun har desuden to voksne børn, Line og Thomas, fra et tidligere forhold
- Bedst kendt fra tv-serierne ’Indefra med Anders Agger’ og mad- og rejseprogrammerne ’Anne og Anders’, som han har lavet med Anne Hjernøe
- Ansat i DR siden 1989.

NY SERIE AF ’INDEFRA MED ANDERS AGGER’

I 2024 – sandsynligvis i løbet af februar – ruller en række nye afsnit af ’Indefra med Anders Agger’ over skærmen. Programmerne skildrer bo-stedet Holmstrupgård lidt udenfor Aarhus. Her bor unge mellem 12 og 23 år med svær selvskadende adfærd og diagnoser som angst, skizofreni, autisme og spiseforstyrrelser.

Tv-holdet følger blandt andre 18-årige Sebastian, der hører stemmer og ser onde skyggemennesker, og Amalie, der er angst for at trække vejret, fordi hun er bange for at bruge alt ilt i verden.

Serien viser den afgørende rolle, personalet spiller i de unge menneskers liv, og ifølge Anders Agger er det tydeligt, at medarbejderne gør en ’kæmpe forskel’ for de unges videre færd:

”Jeg tror, det vil give mere respekt for de behandlere, der er derude.” ★

Frie børn leger bedst

De har øvet sig i at sidde på hænderne og lade børnene tage initiativet. Og de har været forundrede over, hvad der kom ud af det. Dagplejerne Heidi Axelsen og Anja-Maria Jensen har været en del af projektet 'Leg for Dig', som vil fremme en legende tilgang til udvikling og læring. Og børnene – de har haft en fest med ét simpelt materiale: Toiletpapir, der er blevet udsat for eksperimenterende behandling.

TEKST OG FOTO: TOR BIRK TRADS

"Jaaa!" Svaret kommer med det samme og i kor fra de seks børnestemmer, da dagplejer Heidi Axelsen spørger, om de vil hjælpe med at rydde op, så de kan komme til at lege med toiletpapir. "De elsker, når vi leger med de her enkle materialer, og de husker og taler om det i månedsvis bagefter," siger hun.

Magi i legen. For halvandet år siden blev Anja-Maria Jensen (tv.) og Heidi Axelsen, der begge er dagplejere i Aalborg Kommune, inviteret til at deltage i et forløb om Playful Learning. Det indebar foredrag, onlinesparring og besvarelse af utallige spørgsmål. Det har alt sammen ført til en større bevidsthed om deres egen rolle. "Jeg har fået åbnet øjnene for den magi, der kan opstå i legen. Jeg er selv blevet smittet med og har genopdaget den der barneglæde," siger Anja-Maria Jensen.

Slip kontrollen. Det har krævet tilvænning at lade børnenes egen leg udfolde sig. "Vi har øvet os i at sidde på hænderne og lade børnene tage initiativet. Man kommer hurtigt til at afbryde legen med sin voksne forståelse af, hvad der er rigtig og forkert leg. Og så viser det sig jo, at børnene er vildt kreative og gode til at få idéer," siger Anja-Maria Jensen.

Sansning. Der er forskellige tilgange til Playful Learning afhængigt af aldersgruppen. I dagplejen er der meget fokus på sanseindtryk, fordi det er sådan, særligt de små børn oplever verden. Projektet har også øget bevidstheden om, hvor vigtigt det er at lade børn lege på egne præmisser. Hvis en etårig piller ved et dæk på en legebil, så er det lige så værdifuld leg, som hvis en toårig gerne vil sætte sig ind i og køre i samme bil.

EKSPERIMENTERER MED FLERE MATERIALER

Ler og selvhærdende ler.

Det har nogle taktile kvaliteter for de mindste børn, mens de større børn kan formgive med det.

Toiletpapir. Børnene løber rundt i det, gemmer sig i det, svømmer og tumler i det og former snebolde og is. Og det bliver nulret mellem fingrene.

Bobleplast. Det kan være sjovt og meget tilfredsstillende at sprænge mellem fingrene, men det har vist sig at være for stressende at håndtere, fordi dagplejerne hele tiden skal holde øje med, at børnene ikke tager det over hovedet.

UDDANNELSE SKAL LØFTE KVALITETEN I DAGTILBUD

FAGLIGT TALT | I 2024 er loven om minimums-normeringer trådt i kraft. Børn i vuggestuer og børnehaver skal nu højst være henholdsvis tre og seks børn om at dele en voksen. Både her og nu og i årene fremover bliver der derfor behov for markant mere pædagogisk personale.

Men der må ikke blive længere mellem de voksne, som har en pædagogisk uddannelse. Børn skal være omgivet af personale med stærke faglige kompetencer, der gennem pædagogiske aktiviteter kan understøtte børnenes trivsel og udvikling. Andelen af uddannet personale skal derfor fastholdes, så nye medarbejdere altid kan få sparring og vejledning af pædagogisk uddannet personale. Og i den opgørelse, som Danmarks Statistik netop har offentliggjort på institutionsniveau, ses det, at der i en del daginstitutioner er mangel på faglært arbejdskraft.

I årene til og med 2025 bliver der fra regeringens opkvalificeringspulje sendt knap 300 millioner kroner ud til kommunerne. Bruger man hele beløbet på at give de erfarne pædagogmedhjælpere erhvervsuddannelsen som pædagogiske assistenter, vil det kunne give 8.500 flere pædagogisk uddannede i dagtilbud landet over.

Opkvalificeringspuljen skal imidlertid også give flere dagplejere en pædagogisk uddannelse. Det skal kommunerne huske, så det faglige løft kommer alle børn i dagtilbud til gavn. Det kommer selvfølgelig også de erfarne ansatte selv til gavn, når de via uddannelse får teoretisk viden hæftet på deres erfaringer fra årelang praksis. ★

KIM HENRIKSEN
SEKJØRFORMAND

”

BØRN SKAL VÆRE OMGIVET AF PERSONALE MED STÆRKE FAGLIGE KOMPETENCER, DER Gennem PÆDAGOGISKE AKTIVITETER KAN UNDERSTØTTE BØRNE- NES TRIVSEL OG UDVIKLING.

X

@FOAHENRIKSEN

KORT
OG
GODT

VIDSTE DU, AT ...

... vendingen 'man skal kravle, før man kan gå' er en myte, når det kommer til børns motoriske udvikling. Der er ikke dokumentation for, at krydsbevægelser med en babys arme og ben skulle være afgørende for deres evne til at lære at læse og skrive senere i livet. Det fastslår to forskere, der har sat sig for at undersøge de mest gængse myter om børns udvikling.

Læs mere
videnomboern.dk

ANBEFALING: LAD BØRNE- NE STARTE I SKOLE ÉN GANG

Rådet for Børns Læring har afleveret sine anbefalinger til børne- og undervisningsminister Matias Tesfaye. Det anbefales blandt andet, at børnene kun skal starte i skole én gang. Rådet skriver, at det betyder, at en isoleret førskole-SFO og en isoleret børnehaveklasse skal afskaffes. Tendensen i kommunerne er ellers gået den anden vej. I 2021 startede halvdelen af Danmarks skolebørn i førskole-SFO, og flere har planlagt at følge trop.

KILDE: RÅDET FOR BØRNS LÆRING, ÅRSBERETNING

FOTO: IBEN GAD

PÆDAGOGISKE ASSISTENTER ER EN DEL AF SKILLS

Det er ofte sosu-faget, der stjæler fokus, når der afholdes DM i Skills. Men når det går løs på Dyrskeuepladsen i Roskilde 18.-20. april, indtager pædagogiske assistenter også en del af spotlightet. Der skal ikke konkurreres i pædagogiske færdigheder, men faget bliver fremvist som et demonstrationsfag, hvor interesserede kan få en fornemmelse for jobbet mange muligheder. Pædagogisk assistent er et af i alt 78 fag, man kan opleve til DM i Skills.

Følg med i dækningen af DM i Skills 2024

Så langt rækker pulje til opkvalificering

Forligspartierne bag aftalen om minimumsnormeringer har afsat en opkvalificeringspulje på cirka 64 millioner kroner med tilbagevirkende kraft for 2023 og cirka 117 millioner kroner hvert år frem mod 2030. Det er midler, som blandt andet skal bruges til at give ansatte i dagtilbud en pædagogisk uddannelse som pædagogiske assistenter eller meritpædagoger.

Og det giver god mening, mener pædagogisk assistent Tina Stub Villumsen, der uddannede sig i 2007 efter godt otte år som pædagogmedhjælper.

”Det er vigtigt for mig at dygtiggøre mig. Børn er individuelle, og det kræver viden om børns udvikling for at kunne gøre en forskel for det enkelte barn,” siger hun.

I årene til og med 2025 bliver der samlet fra opkvalificeringspuljen sendt knap 300 millioner kroner ud til kommunerne. Bruger man hele beløbet på at give de erfarne pædagogmedhjælpere uddannelsen som pædagogisk assistent, vil det kunne give 8.500 flere pædagogisk uddannede i dagtilbud landet over.

KILDE: FOA

Se danmarkskortet over, hvor meget kommunerne får til uddannelse

NYUDDANNEDE FRAVÆLGER DAGTILBUD

Det samlede antal af pædagoger er steget fra 100.000 i 2008 til 120.000 i 2021, men det kan ikke mærkes i dagtilbuddene. Her har antallet nemlig ligget uændret på cirka 35.000 pædagoger i perioden 2008-2021. En af forklaringerne er, at en større andel af de nyuddannede vælger jobbet med de mindste børn fra.

KILDE: TÆNKETANKEN DEA, ”MANGLEN PÅ PÆDAGOGER I DAGTILBUD”

10.000

Så mange flere pædagogmedhjælpere og pædagogiske assistenter er der kommet på daginstitutionsområdet i perioden 2019-2023 i kommuner og regioner.

KILDE: KRL/DK SAMT FOAS EGNE BEREGNINGER. DATA ER DEFINERET SOM ORDINÆRT ANSATTE ANSAT PÅ TIME- ELLER MÅNEDSLØN

Vi behandler vores svageste, som om de bare skulle være glade for ikke at være døde endnu.

CASPAR ERIC
FORFATTER

har udgivet en bog med 100 opråb, der kom efter finansministerens udtalelser om handicappede, i Politiken

TEMA

SKÆRMFRI SFO

Flere SFO'er fjerner spillekonsoller, tablets og mobiler helt eller delvist. Det sker for at styrke børnenes fællesskaber og fysiske lege. Og det er der brug for, hvis vi vil gøre noget ved trivslen, siger forsker.

LEG UDEN SKÆRM SKAL STYRKES

Flere SFO'er forsøger at booste børnenes fællesskaber ved at indføre skærmfri tid. Det kræver, at man sætter noget andet i stedet, siger forsker.

Skolerne gør det i stigende grad, og i SFO'erne begynder man også at arbejde med det. Mobiler og andre skærme ryger ud, eller der indføres forskellige former for begrænsninger.

Det fortæller Kristian Traberg Larsen, der er forsker på Institut for Idræt og Biomekanik på Syddansk Universitet og en af projektlederne på 'Fælles Fritid'.

Går ud over fysisk aktivitet

Det er et forskningsprojekt, der sigter mod at (gen)skabe de meningsfulde fæl-

lesskaber i børnenes fritid, så de både er sociale og aktive sammen – som modsætning til at være alene med en computer eller mobiltelefon.

"Der er mange holdninger til skærme. Og de kan også give børnene noget godt og en vis grad af fællesskab, så det er bestemt ikke sort/hvidt. Men vi kan ikke vriste os fri af den data, der nu begynder at komme fra forskningen. Vi kan se, at det øgede skærmforbrug både påvirker, hvor meget børnene bevæger sig og er fysisk sammen," siger han og uddyber:

NÅR BØRN ER SAMMEN FYSISK, LÆRER DE AT LØSE SMÅ OG STORE KONFLIKTER PÅ EN MÅDE, SOM DE IKKE KAN BAG EN SKÆRM.

KRISTIAN TRABERG LARSEN
FORSKER PÅ INSTITUT FOR IDRÆT OG BIOMEKANIK, SDU

”Tiden er et nulsumsspil. Hvis børnene bruger to timer om dagen på en skærm, er der noget andet, som falder væk. Og det er desværre ofte fællesskabet og den fysiske aktivitet. To elementer, som vi med sikkerhed ved, er afgørende for, at de trives.”

Konfliktløsning kræver mimik

Siden 2020 har Kristian Traberg Larsen og hans forskerkolleger arbejdet med forberedelse og pilotprojekter til projektet 'Fælles Fritid', og gennem deres kontakt med kommuner, skoler, forældre og børn har de set en klar tendens til, at mange af de pædagogiske medarbejdere i SFO'erne synes, at skærme og digital leg fylder for meget, og at de derfor overvejer at lave ændringer. Og det er godt for børnenes sociale kompetencer, herunder evnen til at løse konflikter, siger han.

”Når børn er sammen fysisk, lærer de at løse små og store konflikter på en måde, som de ikke kan bag en skærm. De kan ikke bare slukke eller lukke ned, men lærer at aflæse kropssprog og mimik i forbindelse med uenigheder og konflikter.”

Ingen faste regler for alle

Ifølge Evalueringsinstitutets rapport om børns fritidsliv fra 2023 har 14 procent af lederne i SFO'er og klub-

ber svaret, at regler for brug af digitale medier i høj eller nogen grad kan være med til at afholde nogle børn eller unge fra at komme i tilbuddet.

Og det er også et af de dilemmaer, som Kristian Traberg Larsen og hans kolleger er stødt på i arbejdet med pilotprojekterne til forskningsprojektet.

”Vi har lært, at vi ikke bare kan sige: Skærmene skal væk – og så er det løst. Alle skoler og lokalområder er forskellige, så vi må arbejde med en løsning for det enkelte lokalområde,” siger han.

Mange fravælger klub

Udfordringen er især, at børnene falder fra SFO'en i løbet af 3. klasse, og at de ikke tilvælger klubtilbuddet, når de starter i 4. klasse. Og her er det oplagt at skruer op for samarbejdet med de idrætsforeninger, som bruger skolens faciliteter. Hvis de har træning for børn i SFO-alderen umiddelbart efter skole, bliver det let og tilgængeligt, siger Kristian Traberg Larsen.

”For at det skal lykkes, skal vi have fat i forældrene, skolerne, fritidslivet og klubberne – alle omkring børnene, så der kan opstå gode muligheder og tilbud for, at de kan vælge fællesskabet og de fysiske aktiviteter til fremfor gamerrummet.” ★

OM FÆLLES FRITID

- 'Fælles Fritid' er et forskningsprojekt, som er i gang på SDU. Formålet er at bidrage til et godt børneliv med mere samvær, trivsel og bevægelse, blandt andet som en modvægt til skærmen hos børn i 3.-4.-klasse.
- Der har været lavet forberedelser og pilotprojekter siden 2020. Det store forskningsprojekt følger børn i 3. klasse fra foråret 2024, og indtil de går ud af 4. klasse.

Læs mere
sdu.dk/da/ffritid

Vi bygger noget, der kan skyde, men de må ikke være ens, aftaler Adam og Sander, da de sætter sig med de store Plus-plus'er.

Vi lærer børnene at være sammen

Spillekonsoller er udskiftet med Lego, Plus-plus og magneter til konstruktionslege på Nymarkskolens SFO i Slagelse. Med stor succes.

”Må jeg godt bygge?”

Salim fra 3. klasse kommer ind fra legepladsen og når knap nok at få sin jakke af, før han spørger pædagogisk assistent Vivi Westerdahl, om han må lege ved det store Legobord. Minuttet efter er han fordybt i klodserne, og han får snart følgeskab i 'konstruktionsrummet' af en flok børn fra forskellige klasser.

Tidligere var det 'spillerummet', og der er stadig huller i væggene efter skærmene.

Mobilfri skole

I 2020 gik skolen over til at være mobilfri, og derfor gav det mening, at SFO'en fulgte med, så der var en rød tråd, fortæller afdelingsleder Tina Lykke Hansen.

”Vi er en idræts-SFO, så vi vil gerne fremme, at børnene bevæger sig. Når de bygger med Lego eller andet konstruktionslegetøj, bruger de hele kroppen. Pludselig sidder der et barn på bordet og roder i Legokassen. Eller de rejser sig

Pædagogisk assistent Vivi Westerdahl savner ikke spillerummet, og det gør børnene heller ikke, siger hun.

SÅDAN FREMMER VI DEN GODE LEG

- Et stort Legobord, hvor børnene gerne må kravle op på, gør, at de bruger kroppen mere aktivt i legen.
- Vi guider børnene i at bygge sammen og rumme hinandens input. Vi taler ikke om pige- og drengelege, men vi ser alligevel, at piger og drenge ofte bygger forskelligt. Vi understøtter, at de hjælper hinanden, og nogle gange bliver der plads til bamser eller et køkken på et krigsskib, fordi børnene har budt ind med hver sit.
- Vi har haft meget fokus på at de skal lægge mærke til, hvordan hinanden har det og lave lege, hvor det gælder om at få hinanden med, så de aktivt træner fællesskabet.

KILDE: TINA LYKKE HANSEN, AFDELINGSLEDER PÅ NYMARKSKOLENS SFO, SLAGELSE

og sætter sig ned. Det er ikke sådan, at de sveder, men de bruger hele kroppen. Det gør de sjældent, når de sidder med skærmene,” siger hun.

Vivi Westerdahl er enig. Hun har været i SFO'en i 25 år og var glad for skiftet, men lægger ikke skjul på, at personalegruppen var delt. Nogle mener stadig, det er vigtigt at lære børnene om digital dannelse, og at de derfor skal lade dem lege med noget af det, de leger med udenfor skolen også.

”For mig er det vigtigt, at børnene nu er mere sammen om det, de leger med. Tidligere måtte de spille 30 minutter om dagen, og de skulle skiftes. Der var en del børn, som mere eller mindre sad og kiggede på uret og ventede på, at blev deres tid,” siger Vivi Westerdahl.

Bygger videre på andre idéer

I dag, hvor der er frigjort plads til konstruktionslegene, kan børnenes kreativer stå i flere dage. De lærer at lade legen fortsætte – og at acceptere, at kammeraterne bygger videre på noget, man startede i fællesskab, siger Vivi Westerdahl.

”Børnene skal guides til at acceptere andres idéer og indblanding, men når det lykkes, får de et større fællesskab i at skabe noget sammen.”

Hun oplever, at man som SFO-medarbejder skal bruge mere energi i dag på at lære børnene at lege sammen. At vise empati, når en kammerat eksempelvis falder og slår sig.

”Det er, som om de tror, at man bare kan rejse sig og løbe videre, når man falder og slår sig – som man kan i et com-

puterspil. Men sådan er virkeligheden jo ikke. Det har vi brugt meget tid på at lære dem de seneste år. Om det handler om skærme, eller om det er efterveer af coronarestriktionerne, ved jeg ikke.”

Forældrene kontakter børnene

I dag må eleverne i 3. og 4. klasse have deres mobiler i 30 minutter om dagen i det rum, som de mindre børn ikke må komme i. Ellers skal telefonerne ligge i tasken. Men ifølge leder Tina Lykke Hansen er personalegruppen ved at være klar til at tage det næste

skridt, så telefonerne helt skal væk.

”Vi ser tit, at børnene får sms’er eller opkald hjemmefra, og så mister de fokus fra det fællesskab, de er en del af her.”

Indtil videre har hun ikke oplevet børn, som har valgt SFO’en fra på grund af de manglende skærme. De børn, som nu går i SFO, har ikke prøvet at have spillekonsoller i konstruktionsrummet. Men de ved ret meget om at spille alligevel.

Adam og Sander fra 2. klasse sidder i konstruktionsrummet og har bygget fantasivåben af Plus-plus’er. De er enige om, at det er ret sjovt at spille, men det er lige så sjovt at bygge eller lege sammen i SFO’en. Faktisk er det vigtigste for dem, at de laver noget, hvor de er sammen med deres kammerater. ★

Mary og Silje går i 3. klasse og må bruge deres mobil en halv time om dagen i SFO’en. Men det kan være, at mobilene helt skal blive i tasken fremover.

GUIDE

SKRU NED FOR SKÆRMTIDEN

1

Inddrag foreningslivet

Som ansat i SFO og klubtilbud kan man arbejde for at øge kendskabet til fritidstilbuddene i lokalrområdet, så børnene kender alternativerne til at sætte sig hjem alene. Derfor er det oplagt at samarbejde med de lokale foreninger, så børnene (og forældrene) ved, hvilke lokale fritidstilbud der findes.

I Slagelse Kommune kommer eksempelvis flere foreninger i SFO’en i et seksugers forløb og tilbyder volleyball, dans, håndbold eller andre former for foreningsidræt. Så kan børnene melde sig på og prøve at gå til den pågældende idræt i SFO-tiden.

2

Målret aktiviteterne

I SFO/klub kan man lave daglige aktiviteter for børnene, som er tilpasset alderen. Mange har gode erfaringer med at lave aktiviteter og tilbud, som er målrettet de ældste i SFO’en. Det kan være ture, som kun de er på, maddage, rollespil, krea- eller byggeprojekter eller andet, som er forbeholdt dem, så de får mere lyst til at blive og være med.

Det kræver, at personalet får tid til at idéudvikle aktiviteterne, så de får et pædagogisk indhold. Børnene kan også komme med forslag, til hvad de gerne vil lave.

3

Brug indretningen

Hvis et rum i SFO’en er dedikeret til spillekonsoller, er det oplagt at overveje, om det skal indrettes helt anderledes, så det indbyder til andre aktiviteter. Det kan være konstruktionslege, udklædning eller krearum, som inspirerer børnene til at lege andre former for lege.

KILDER: KRISTIAN TRABERG LARSEN, LEKTOR SYDDANSK UNIVERSITET OG TINA LYKKE HANSEN, AFDELINGSLEDER NYMARKSKOLENS SFO, SLAGELSE

KAMPEN OM DIN LØN

1

MAJ TIL OKTOBER '23

INDSAMLING AF KRAV

FOAs afdelinger har indsamlet medlemmernes krav og ønsker. Blandt andet via lokale medlemsmøder, regionale debatmøder og en digital kravsindsamling.

2

JANUAR TIL MARTS '24

FORHANDLINGER

Arbejdsgiverne og lønmodtagerne forhandler for at opnå et forlig. Tidsplanen kan rykke sig.

SÅ MANGE FORHANDLES DER FOR

- Forhandlingsfællesskabet forhandler for ca. 494.000 ansatte på det kommunale område.
- Forhandlingsfællesskabet forhandler for ca. 114.000 ansatte på det regionale område.
- FOA forhandler selv OK24 for ca. 122.000 medlemmer (inkl. elever) på det kommunale område.
- FOA forhandler selv OK24 for 14.500 medlemmer (inkl. elever) på det regionale område.
- FOA forhandler selv OK24 for ca. 300 medlemmer (inkl. elever) på det statslige område.

I disse uger bliver der kæmpet en hård kamp om din løn og dine arbejdsvilkår. FOA og de øvrige fagforbund med offentligt ansatte forhandler nemlig om en ny overenskomst, der skal gælde fra april 2024. Her kan du få overblik over forløbet og begreberne – og vinde gavekort i en quiz.

AF REDAKTIONEN | ILLUSTRATION: VALDEFAR

&

FØLG MED

i Fagbladet FOAs
dækning af OK24:
[Fagbladetfoa.dk/OK24](https://fagbladetfoa.dk/OK24)

3

MARTS '24

URAFSTEMNING

Hvis alt går som planlagt, og såfremt parterne er enige om et forlig, sendes det til afstemning hos lønmodtagerne.

4

APRIL '24

NYE OVERENSKOMSTER

De nye overenskomstaftaler træder som udgangspunkt i kraft 1. april 2024. Muligvis med tilbagevirkende kraft, hvis forhandlingerne trækker ud.

Overenskomstforhandlingerne er i gang, og det betyder, at du kommer til at høre ord og udtryk, som du nok ikke støder på så ofte. Men hvad betyder de egentlig?

Læs OK-ordbogen på næste side

OK-ordbogen

OVERENSKOMST

Overenskomsten er den aftale, der fastlægger de overordnede vilkår i din ansættelse. Det er en aftale mellem én eller flere fagforbund og arbejdsgivere. En overenskomst gælder typisk for to eller tre år ad gangen.

OK24

Både her i Fagbladet FOA og andre steder kan du støde på udtrykket 'OK24'. Det henviser til den overenskomst, der bliver forhandlet og skal gælde fra 2024. Nærmere bestemt fra april 2024.

GENERELLE FORLIG

På det offentlige arbejdsmarked indgår lønmodtagernes forhandlingsorganisationer tre generelle forlig med arbejdsgiverne: ét for henholdsvis stat, regioner og kommuner. Forligene fastsætter generelle lønstigninger, som alle får del i samt

en række andre forhold, der går på tværs som for eksempel om barsel og ferie.

REGULERINGSORDNINGEN

Lønningerne på det private og det offentlige arbejdsmarked skal følges ad. Det skal sikres, at de ansatte i det offentlige også får gode lønstigninger, når det går godt på det private arbejdsmarked. Det sørger reguleringsordningen i dag for – eller rettere de tre reguleringsordninger for henholdsvis stat, kommuner og regioner.

FORHANDLINGSFÆLLESSKABET

Forhandlingsfællesskabet består af 50 medlemsorganisationer med i alt 565.000 medlemmer. Formålet er at stå sammen for at sikre størst mulig indflydelse på løn- og ar-

bejdsvilkår for ansatte i kommuner og regioner. Det sker blandt andet ved at optræde fælles i forhandlingerne. FOAs formand, Mona Striib, er også formand for forhandlingsudvalget i Forhandlingsfællesskabet.

SAMMENKÆDNING

Sammenkædning giver forligsmanden mulighed for at sammenkæde forhandlinger fra flere forskellige brancher og fagforbund til ét samlet mæglingsforslag. Helt ekstraordinært er der ved OK24 aftalt sammenkædning grundet den trepartsaftale, der blev indgået i december 2023.

TREPARTSAFTALE

I december 2023 blev der indgået en trepartsaftale, der blandt andet sikrer en ekstra lønforhøjelse til udvalgte faggrupper. Detal-

jerne i forliget skal aftales ved OK24. En trepartsaftale på arbejdsmarkedet dækker generelt over en aftale, der er indgået mellem tre parter – lønmodtagerorganisationerne, arbejdsgiverorganisationerne og Finansministeriet.

RAMME

Den økonomiske ramme angiver, hvad der er at forhandle om og fordele ud fra. Her skal der ud over løn også fordeles midler til ferie, tillæg, arbejdstid, barsel mv.

URAFSTEMNING

Når der er indgået en ny overenskomst, skal den til urafstemning blandt medlemmerne. Det er vigtigt, at man som medlem bruger sin stemmeret til at vise, om man er enig eller uenig i resultatet.

KONFLIKTSTØTTE

Som medlem af FOA går en del af dit kontingent til vores fælles konfliktkasse. Den sikrer, at du modtager konfliktstøtte, hvis forhandlingerne ender i strejke eller lockout.

REGERINGSINDGREB

I Danmark skal politikerne overlade overenskomstforhandlingerne til arbejdsmarkedets parter. Det er det, der hedder Den danske model. Men opstår der konflikt uden udsigt til en løsning, har Folketinget mulighed for at standse konflikten ved lovindgreb.

KONFLIKTVARSEL

Umiddelbart inden en overenskomst udløber, opsiges den af parterne til genforhandling. Samtidig kan parterne sende varsel om henholdsvis strejke og lockout. På det offentlige

område sendes et varsel typisk fire uger, før overenskomsterne udløber.

STREJKE

En gruppe medarbejdere på en arbejdsplads kan vælge at nedlægge arbejdet. Det kan være i protest eller for at gennemtvinge et krav – for eksempel hvis man ikke har kunnet blive enige med arbejdsgiverne i en overenskomstforhandling.

STREJKEKASSE

En fagforening har typisk en større formue, der kan anvendes, hvis dens medlemmer er havnet i en konflikt – det vil sige en strejke eller en lockout. Det gælder også FOA. Strejkekassen bruges primært til at udbe-

tale godtgørelse for manglende løn.

LOCKOUT

En lockout er arbejdsgiverens våben i en konflikt med medarbejderne. Her udelukkes en gruppe medarbejdere fra arbejdspladsen og står uden løn – indtil der er kommet en løsning på konflikten.

GENNEMBRUDSFORLIG

Udtrykket bruges typisk om det forlig, der sætter de overordnede rammer for lønstigninger og ændrede arbejdsvilkår i de overenskomster, der forhandles på et givent tidspunkt. I forbindelse med OK24 kan aftalen for ansatte på det statslige område være gennembrudsforliget i forhold til aftalen for ansatte på det kommunale og det regionale område.

VIND!

Er du blevet ekspert i overenskomstforhandlinger efter at have læst disse sider? Så tag vores quiz og vær med i lodtrækningen om 3 x 250 kroners gavekort til Matas, Imerco, Nordisk Film Biografer eller H&M.

Tast [Fagbladetfoa.dk/quiz](https://fagbladetfoa.dk/quiz) eller brug denne QR-kode

OPLÆRING

Den gode oplæringsvejleder spiller en stor rolle i elevernes uddannelse. Men rollen som vejleder rummer også mange gaver og muligheder.

OPLÆRING ER VEJEN FREM

Det skal være mere almindeligt at være oplæringsvejleder i alle FOAs faggrupper. Det er både godt for den enkeltes karriere og for at tiltrække nye til fagene. Sådan lød budskabet på den 10. konference for vejledere.

TEMA AF ALLAN WAHLERS, ALWA@FOA.DK | ILLUSTRATION: GITTE SKOV | FOTO: PRIVAT

Rollen som oplæringsvejleder kan næsten ikke overvurderes, når det gælder om at tage godt imod elever. Og samtidig er det en rigtig god karrierevej for dem, der oplærer.

Det var nogle af hovedbudskaberne til de knap 900 oplæringsvejledere, der mødtes til den 10. udgave af konferencen for oplæringsvejledere, der blev afholdt i Kolding og København før jul.

”Det at være vejleder skal man se en karrierevej i. Man skal kunne efter- og videreuddanne sig inden for området. Jeg har altid haft det mål, at man i frem-

tiden kan komme til at certificere vejlederuddannelsen, så den får en anden status,” siger formanden for FOAs Social- og Sundhedssektor, Tanja Nielsen, som selv har været oplæringsvejleder i 20 år.

Social- og Sundhedssektoren har traditionelt været den, hvor det var mest almindeligt med oplæringsvejledere til elever i praktik. Men formålet med den seneste konference var også at sætte fokus på, at der ved uddannelse af alle faggrupper i FOA er brug for oplæringsvejledere – og flere af dem. Ikke mindst så eleverne bliver oplært af en person,

der har den uddannelse, de er ved at tage.

"Det er rigtig vigtigt, at de vejledere, der tager sig af eleverne, har samme baggrund som de elever, de arbejder med. Det duer ikke, at man bliver vejledt af nogle, der har en anden uddannelse," siger Tanja Nielsen.

Når oplæringen kører på skinner fra start, vil det forbedre muligheden for, at elever gennemfører uddannelsen i stedet for at falde fra, mener hun:

"Det er afgørende, at du som elev føler dig godt modtaget, når du kommer i praktik. Nogle gange er det de første 10-15 sekunder, der hæfter sig og afgør, om du føler dig velkommen, anerkendt, set og hørt. Det er derfor, vi er så fokuserede på, at vores elever skal sikres gode vilkår, og at vores vejledere skal have nogle vilkår, hvor de også kan rumme det i arbejdet."

Sår et frø – og ser det spire og gro

Nogle oplæringsvejledere er det ligefrem på fuld tid. Det gælder for eksempel Helle Sommer Kristensen, der har oplært sosu-elever i Aarhus Kommune i mere end 10 år.

"Det er fantastisk, at jeg kan være

med til at plante et frø og se det spire og gro. Det giver så meget energi," siger hun.

Hendes fokus er ikke mindst på teorien i den allerførste tid, inden eleven skal stifte bekendtskab med praksis.

"De skal kunne lande. De første to til fire dage er vi i studierummet i stedet for at rende efter dem ude i praksis. Så finder vi hinanden med gode samtaler, der skaber tillid. Har en elev en stor sten, der skal løftes af, kan vi ikke komme videre, før der kommer hul igennem," siger Helle Sommer Kristensen.

Hun tilføjer, at der er meget, der kan lade sig gøre, hvis man er empatisk, åben og imødekommende. Og så skal man kunne rumme, at elever er forskellige, og at der skal noget forskelligt til, før de føler sig i balance.

"For eksempel har jeg en ung pige i øjeblikket, som er helt vild med krybdyr. Nu har vi lavet en aftale om, at hun kan tage dem med en dag på det plejehjem, hun er i praktik, og vise dem frem. Hun vil gerne bruge sin tid på både at være sosu-ansat og dyrepasser, og den slags ønsker skal vi jo også kunne rumme. Ellers ville hun måske falde fra uddannelsen." ★

Sådan så det ud, da der var oplæringsvejleder-konference i Kolding i december 2023.

VIL DU GERNE VÆRE OPLÆRINGSVEJLEDER?

Hvis du er involveret i oplæring af elever, og gerne vil arbejde mere professionelt med det, så kontakt din leder. De fleste arbejdspladser har beskrevet en uddannelsesstrategi og plan i relation til at være et godkendt uddannelsessted.

Det anbefales, at du som oplæringsvejleder som minimum selv er fagligt uddannet indenfor den uddannelse, som du vejleder elever i.

Afhængig af hvilke funktioner du varetager, og hvilken uddannelse du vil være vejleder i, vil der være forskellige efteruddannelsesstilbud:

- Indenfor uddannelsen til pædagogisk assistent, social- og sundhedshjælper eller -assistent er der en efteruddannelse på basisniveau på 11 dage.
- Derudover findes der en række fleksible specialmoduler med et særligt fokus fra 2-5 dage.
- Er du for eksempel serviceassistent eller ejendomsservicetekniker, kan du tage en en-dages AMU-uddannelse som introduktion til vejlederopgaven.

At være oplæringsvejleder kan på sigt være en karrierevej til ansættelse i for eksempel en særlig funktion. Der er derfor yderligere mulighed for at uddanne dig på akademiuddannelser eller som del af en diplomuddannelse. Rollen som oplæringsvejleder udløser typisk et fast tillæg til lønnen.

Med et Z

Nysgerrige, sårbare, udfordrende, modige og usikre.

Det var nogle af de ord, som deltagerne på oplæringsvejlederkonferencen i Kolding især benyttede til at beskrive den yngste generation, der er på vej ud på arbejdsmarkedet – den såkaldte Generation Z, der i dag er midt i 20'erne eller yngre.

Budskabet på konferencen var, at Generation Z er en præcis lige så god arbejdskraft som foregående generationer – når man som ældre kollega ved, hvad de unge er rundet af.

”Unge i dag er vokset op i et ’familiedemokrati’, hvor de er blevet taget med på råd i forhold til for eksempel feriemål og måltider. De er vant til at blive inddraget,” fortalte Mia Nyborg Jørgensen, som er specialkonsulent i Komponent, kommunernes fælles udviklingscenter.

”Flere og flere efterspørger en fleksibel måde at arbejde på. Især i den unge generation. Det er blevet en mere broget arbejdsskare.”

Mia Nyborg Jørgensen understregede, at det er vigtigt for Generation Z, at de kan se en kontekst – at det arbejde, de udfører, giver mening i en sammenhæng. Derudover dyrker de yngste voksne ’multifaselivet’ og bryder sig ikke om at lægge langtidsplaner for et formentlig langt liv med mange muligheder.

Hun understregede også, at den gode opstart i den helt indledende fase er altafgørende. En pointe, formanden for Social- og Sundhedssektoren i FOA, Tanja Nielsen, er enig i:

”Det kan ikke nytte noget, vi tror, at vi skal forme og ændre eleverne. Med de elever, vi har i dag, er det ikke en mulighed at sige *one size fits all*. Man er nødt til at behandle dem individuelt,” siger hun. ★

NÅR UNGE MØDER ERFARNE ROTTER

Undgå at skræmme Generation Z væk fra omsorgsfagene

En episode af Fagbladet FOAs podcast ’Færdigt Arbejde’ handler om mødet mellem generationer.

FOA afholder hvert år en konference for oplæringsvejledere.

Næste gang er 2. december i København og 4. december 2024 i Kolding.

”FEDT, NÅR DER KOMMER SPØRGSMÅL”

Kasper Bruno Jensen

Pædagogisk assistent § 103-tilbud med beskyttet beskæftigelse, Center for Sociale indsatser, Næstved Kommune.

Pædagogisk assistent Kasper Bruno Jensen holder meget af, når han begynder at få øje på ’det hele menneske’ i en elev.

AF ALLAN WAHLERS

Det er en helt særlig gruppe borgere, Kasper Bruno Jensen arbejder med. Som pædagogisk assistent på et såkaldt § 103-tilbud er han med til at gøre det muligt for personer med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne – eller personer med sociale problemer – at have beskyttet beskæftigelse.

Samtidig har Kasper Bruno Jensen også ansvar for oplæringsvejledningen på arbejdspladsen, som ligger i Næstved.

”Jeg er med til at lukke et meget tabubelagt emne op og skabe en vej fremad

for unge mennesker. Det er megafedt at være med til at give dem perspektiv på og kendskab til faget,” siger han.

Det, han især holder af ved rollen som oplæringsvejleder, er, når han i løbet af processen med eleven begynder at få øje på ”det hele menneske, som er klar til at komme ud og tage hul på livet”.

”Det er fedt, når der begynder at komme spørgsmål til fagligheden. Eller når de refererer til, at de oplever noget i praksis, vi har talt om i forbindelse med vejledningen, og at det giver anledning til eftertanke og refleksion. Man ser det unge menneske vokse og blive moden i situationen,” siger han.

Han mener, at det er en gevinst, at eleverne ser tingene med nye øjne. Det giver et nyt perspektiv på gamle problematikker.

KAN GODT LIDE AT LÆRE FRA MIG

Tina Skov Mouritzen

Serviceassistent

Afdelingen for Lever-, Mave- og Tarmsygdomme på Aarhus Universitetshospital (AUH)

Min leder spurgte, om det ikke var noget for mig at blive oplæringsvejleder. I forvejen lærer vi tit folk op, fordi vi har mange afløsere, så jeg er vant til at fortælle

om mit arbejde.

På et vejlederkursus på Teknisk Skole lærte vi blandt andet om kommunikation og motivation. Vi havde nogle gode øvelser i, hvordan man giver folk mod til at kunne noget mere, og hvordan man tager den svære samtale, hvis der er noget, der ikke fungerer, som det skal.

Jeg gør meget ud af, at elever og nye kolleger bliver inddraget i at skabe et godt arbejdsmiljø. Hvis en kollega får mange bip på opgavetelefonen, så byder vi andre os til. Ingen er færdige, før vi i fællesskab har klaret alle opgaver. ★

BLIVER SMITTET AF DERES ENGAGEMENT

Daniel Dam

Social- og sundhedsassistent

Center for Socialpsykiatriske Dagtilbud (CSD) Odense, nøgleperson for praktikvejledning

Jeg holder hele tiden min viden ved lige og pirrer min nysgerrighed sammen med eleverne. Man bliver smittet af deres engagement og får indsigt i sig selv som for-

midler. Det er super, når de stiller spørgsmål til ens praksis.

Som elev i psykiatrien er man nogle gange bevidst om sig selv på en anden måde, og de kan personligt være trykkede af minder og erfaringer. Så bliver det pludselig mere følsomt og personligt. Men det er en balance, for det er jo også en arbejdsplads.

Man kan sige, at de skal over en personlig hurdle, og når det sker, kan man se stoltheden og selvtilliden i deres øjne over, at de har knækket koden. Der er nogle skridt, de skal tage, men bagefter får de følelsen af, at det bliver meget nemmere. ★

Kasper Bruno Jensen fortæller, at der er stor forskel på dem, der skal oplæres.

”Jeg har forberedt teorien om vejledningen, men i forhold til den person, man møder, kan man jo ikke forberede sig 100 procent. Det er individuelt, hvordan jeg arbejder med dem,” siger han.

Han opfordrer til, at det bliver langt mere udbredt, at pædagogiske assistenter oplærer elever på den pædagogiske assistentuddannelse – så det ikke er pædagoger, der skal stå for deres oplæring. For der er forskel på de to uddannelser, og derfor vil pædagogers fokus helt naturligt ikke være 100 procent velegnet i forhold til de kommende pædagogiske assistenter. ★

FORBERED ELEVER PÅ VIRKELIGHEDEN

Undgå, at kommende kolleger bliver ramt af praksischock

En episode i Fagbladet FOAs podcast 'Færdigt Arbejde' handler om den gode oplæringsvejledning.

GUIDE

7 GODE RÅD TIL OPLÆRINGSVEJLEDERE – OG ANDRE, DER ARBEJDER MED ELEVER

1

Giv eleverne lov til at tale

Det er vigtigt at sørge for, at elever selv får lov til at tale og ikke kun svarer på dine spørgsmål. Giv plads til, at de kan stille relevante spørgsmål og sætte ord på det, I gør. Giv plads til at begrunde, forklare og reflektere.

2

Brug elevernes sprog – også andre sprog end dansk

Eleverne har brug for at tale på deres stærkeste sprog for at blive klogere. Oversættelser er også ofte en genvej. Det kan være et godt skridt på vejen mod et godt (dansk) fagsprog, at du opfordrer eleverne til at tale på andre sprog eller med hverdagssprog.

3

Tal om det, I gør (sæt undertekster på)

Brug sproget, når I arbejder. Sig, hvad du gør, hvad tingene hedder og støt eleven i at tale, mens I arbejder.

4

Tal om, hvad I har gjort og hvorfor

Efter en arbejdsopgave eller en arbejdsdag er det en god idé at tale sammen om, hvad I har lavet. Samtalen mellem kolleger er et skridt mellem hverdagssproget og det præcise fagsprog i for eksempel skriftlig dokumentation. Hjælp eleven med at beskrive sine opgaver og handlinger.

5

Giv tænketid

Stil et spørgsmål, før du henter noget eller går til pause. Eller giv et minut eller to, inden du beder om svaret. Så ved eleven, at der er tid til at tænke, måske oversætte, og formulere et svar i hovedet, inden det skal gives til dig.

6

Gør fagsproget tydeligt og giv sætningsstartere

Ved du, hvilke fagbegreber eleverne har brug for? Og hvordan de skal bruges i en kontekst? Skal eleverne forklare en proces, så giv dem sætningsstartere til det: ”Først ..., bagefter ... når det er på plads, kan vi ... til sidst. Skal de beskrive konsekvenser eller årsager, så giv dem andre sætningsstartere: Hvis ..., så ... / Vi ser, at ..., det kan skyldes, at ...”

7

Leg med modtagere og sprog

At bede eleven om at formulere sig om noget kendt på en anden måde er en god øvelse i at bevæge sig mellem hverdagssprog og fagsprog. Du kan støtte eleven i at formulere sig mere eller mindre fagligt: ”Hvis du nu skulle sige det samme, og jeg var en pårørende/en læge/en kollega/ ...?”

KILDE: 'BROEN TIL FAGSPROGET I UNGDOMSUDDANNELSERNE', AF HELENE THISE OG KATJA VILIEN, 2023

Kræver mere respekt for omsorgen

Vi glemmer, hvor sårbare vi i virkeligheden er, og opdager det først, når vi bliver syge, gamle og afhængige af hjælp, siger Astrid Saalbach, der har skrevet en roman om ældreplejen og kvinderne i den.

AF MALIN SCHMIDT | FOTO: JACOB NIELSEN

BLÅ BOG

Astrid Saalbach

- Dramatiker og forfatter
- 68 år
- Hendes tekster er oversat til mere end 20 sprog.
- Saalbachs nye bog 'Lindely' handler om en fars sidste tid og hans voksne døtres kamp for at nå det hele – både deres døende far og deres eget liv med arbejde, familie og forpligtelser.

Der er kvinder overalt i forfatter Astrid Saalbachs nye roman 'Lindely'.

Kvinder, der tjekker, om bleen er fyldt og panden feber varm.

Kvinder, der giver omsorg og svigter.

Dårligt lønnede kvinder og ulønnede kvinder.

"Stort set alle, både sundhedspersonalet og pårørende, jeg så, var kvinder," siger Astrid Saalbach om Lindely, der er baseret på de oplevelser, hun havde, da hendes far blev indlagt, udskrevet til forskellige plejecentre og til sidst døde.

"Her så jeg tydeligt, at respekten for omsorg efterhånden ligger på et meget lille sted. Rammerne er umulige."

Vi hylder det unge og robuste

Det er nemlig omsorg – eller mangel på samme – der står centralt i bogen. Ikke som en kritik af plejecentrene og deres ansatte. Men som en kritik af et system.

"Vi har i den grad fået klemmt nogle af de værdier, vi troede, vi havde. Vi be-

handler alle, der ikke er robuste, sunde og højtlønnede, dårligt. Og vi værdsætter ikke nogen form for skrøbelighed, selvom det kendetegner os som mennesker: At vi kan passe på dem, der ikke kan klare sig selv."

I virkeligheden er det ret kort tid i ens liv, hvor man kan det, lyder pointen. Men det har vi glemt. I stedet tror vi, at vi kan betale os fra alting.

Det troede bogens hovedperson, 93-årige Thorkil, også længe. En privilegeret mand fra den øvre middelklasse i Hellerup, der er vant til at bestemme, men i sin hjælpeløshed bliver fuldstændig afhængig af kvinderne omkring ham.

Pludselig er det social- og sundhedspersonalet, sygeplejerskerne og hans døtre, der afgør, hvor meget han skal drikke, eller hvilken vej hjulene på hans kørestol skal vende.

"Han har aldrig regnet kvinder for noget særligt, men nu bliver rollerne vendt om. Nu er det dem, der har magten over ham," siger hun.

For kvinderne, omsorgen og den nedslidte velfærdsstat hænger sammen, mener hun. Det handler om, hvad vi som samfund værdsætter. Og at vi har besluttet, at det ingeniørarbejde, som Thorkil har udført i løbet af sit liv, er langt flere penge værd end den omsorg, han bliver så afhængig af.

"Men hvad vil du helst have med dig, når du ligger for døden," spørger Astrid Saalbach og understreger, at det handler om os alle sammen.

"Jeg har aldrig set nogen løbe så meget som på nogle af de steder, min far var. Især på hospitalet. Og her tænkte jeg, at på en måde er de kvinder helte – og på en måde er de nyttige idioter," siger hun.

Får aldrig gevinsten

Astrid Saalbach er overbevist om, at det netop er tanken om at være noget for andre, som de allerfleste i velfærdssektoren går ind i deres fag med.

"Når man yder omsorg, så forestiller jeg mig, at det er ligesom, når man hol-

der et spædbarn. Man får nogle hormoner, som får en til at få det godt. Men hvis du bliver tvunget til hele tiden at yde omsorgen, men aldrig har tid til at få gevinsten, så dræner du dig selv og bliver hård i filten."

Den situation kommer du som personale automatisk ud i, fordi systemet ser ud, som det gør, mener Astrid Saalbach. De ved, de ikke kan være hos Thorkil om fem minutter, selvom de siger det. I stedet går der to timer, mens Thorkil skriger af smerte. Og alligevel er det det, vi hører fra politikerne: At det handler om omsorg. Og at de pårørende skal på banen.

"Det, de i virkeligheden mener, er kvinder. At kvinderne skal på banen," siger Astrid Saalbach, der bliver ekstra vred, når budskabet kommer fra kvinder som for eksempel statsministeren.

"De ved det godt, men jeg tror bare ikke, de har forstået det. I stedet spiller de på den skyldfølelse, man i forvejen har til op over begge ører." ★

MASCH@FOA.DK

Vi behandler alle, der ikke er robuste, sunde og højtloønnede, dårligt.

ASTRID SAALBACH
DRAMATIKER OG FORFATTER

TAG UDDANNELSE PÅ 110% AF DAGPENGENE

Ordningen med at tage en erhvervsuddannelse med forhøjet dagpengesats er nu blevet permanent.

AF METTE WIEDERHOLT PEDERSEN

Er du ledig og over 30 år, kan du fremover tage en erhvervsuddannelse på 110 % af dagpengene. For at være omfattet af ordningen skal du enten være ufaglært eller faglært med en forældet uddannelse – det vil sige, at den ikke har været brugt i 5 år.

De erhvervsuddannelser, der kan

tages med 110 % af den sædvanlige dagpengesats, vil komme på en positivliste og bliver offentliggjort på Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekrutterings hjemmeside star.dk.

Listen indeholder uddannelser inden for områder, hvor der er efterspørgsel på arbejdskraft, hvilket pt. blandt andet vil sige social- og sundhedshjælper, social- og sundhedsassistent og serviceassistent.

Er du interesseret i at høre mere om uddannelsesløftet, så kontakt din a-kasse. Vi er klar til at tage en snak med dig om dine muligheder. ★

HUSK!

22. februar

kan du udfylde dit dagpenge- eller efterlønskort på foa.dk/find-blanketter. Se oversigt over alle datoer på foa.dk/udbetalingsperioder.

A-kassen får nyt telefonnummer

Siden årsskiftet har du kunnet ringe til FOAs A-kasse i tidsrummet 8-18 på alle hverdage. Det nye telefonnummer er **46 97 37 77**.

Nyt job?

Find dit nye job på foa.dk/foajob.

Digital post

Har du husket at tjekke din post fra FOA? Det gør du på foa.dk/post. Husk, at du på Mit FOA i øverste højre hjørne af hjemmesiden kan se og evt. ændre, hvordan du får besked, når der er post til dig. Vi anbefaler, at du både får besked pr. mail og sms.

Se, hvornår du skal indsende dit månedlige kort i 2024

- Onsdag 24. januar
- Torsdag 22. februar
- Onsdag 20. marts
- Mandag 22. april
- Fredag 24. maj
- Fredag 21. juni
- Onsdag 24. juli
- Fredag 23. august
- Mandag 23. september
- Torsdag 24. oktober
- Fredag 22. november
- Torsdag 19. december

FOAs A-kasse har afholdt delegeretmøde

12. december 2023 blev der afholdt delegeretmøde i FOAs A-kasse. Delegeretmødet er a-kassens øverste myndighed, som mødes hvert 4 år.

På mødet blev der vedtaget nye vedtægter, og Mona Striib og Thomas Enghausen blev genvalgt som formand og næstformand for a-kassen. Der blev desuden valgt et antal medlemmer til a-kassens politiske ledelse og hovedbestyrelse.

Alt materialet fra mødet kan læses på foa.dk/delegeretmøde.

A-kassens nye vedtægter kan du læse her foa.dk/a-kasse/regler. ★

RUGBRØD MED FISKESALAT

Savner du inspiration til en velsmagende madpakke, der kan holde energien oppe, så kig med her. Brug rester fra den varme mad til madpakken. Alle typer tilberedt fisk kan bruges til fiskesalat.

AF KATRINE KLINKEN | FOTO: LINE FALCK

DRYS!
Mikrogrønt
giver smag til
vintermaden

TIP!
Tilsæt tern af æble
til fiskesalaten,
lige før den skal
spises, så er de
sprøde

Rugbrød med fiskesalat

2 stykker

2 skiver groft rugbrød

Fiskesalat

150 g fisk i filet: f.eks. makrel,
kulmule eller skrubbe
Salt og friskkværnet peber
1 dl mayonnaise
1 stilk bladselleri
2 tsk. revet peberrod
1 tsk. citronsaft
½ rødt æble

Drys

Mikrogrønt eller karse

Opskrift

Fjern alle ben i fisken og krydr med salt og friskkværnet peber. Bag fisken på bagepapir i et lille ovnfast fad ved 150 grader, til den er gennembagt. Det tager ca. 10 minutter, afhængigt af tykkelsen. Hvis fisken bages med skind, skal skindsiden være opad. Skindet hives af, når fisken er bagt.

Afkøl fisken og rør den sammen med mayonnaise med en gaffel til en cremet konsistens. Tilsæt små tern af bladselleri og fintrevet peberrod.

Kom fiskesalaten på rugbrødsskiver. Bland små tern af æble med citronsaft. Drys æble og karse på toppen af maden, når den skal spises.

Fiskesalat smager bedst kold og bør opbevares i køleskab eller køletaske.

Katrine Klinken er kok og ernærings- og husholdningsøkonom og arbejder som madskribent.

Læs mere
[instagram.com/katrineklinken](https://www.instagram.com/katrineklinken)

FREDERIKSSUND**Seniorklubben.**

13. marts kl. 11.30: Generalforsamling. Vi byder på lidt at spise/drikke kl. 11.30 og derefter generalforsamling, dagsorden jf. lovene. Derefter bankospil. Indkomne forslag skal være bestyrelsen i hænde senest 14 dage før. Tilmelding til kasserer Anny Lorentzen på 29 69 02 39 eller an-

nylorentzen@hotmail.com, senest 1. marts af hensyn til forplejning. | 17. april 2024 kl. 13: 'Cafédag i seniorklubben', hvor John og HC underholder. | 15. maj 2024: Udflygt til M/S Museet for Søfart i Helsingør og spisning – drikkevarer for egen regning. Afgangstidspunkt fra Frederikssund følger. Tilmelding, som er bindende, skal ske til bestyrelsen senest 17. april. Pris for FOA-medlemmer 400 kr. og gæster 500 kr. Der kan betales på mødet 17. april eller på netbank til reg. 2232 – konto 43 97 15 10 72. Husk at skrive navn på indbetalingen.

GULDBORGSUND**Afdeling.**

24. april kl. 18: Generalforsamling på Kikko Vendsysselvej 9, Nykøbing F. Dagsorden jf. lovene. Af hensyn til spisning bedes tilmelding ske til afdelingen senest 12. april kl. 12 på guldborgsund@foa.dk.

HORSENS**Seniorklubben.**

20. feb. kl. 14: Café Vivaldi på Søndergade til hyggeligt samvær. Forplejning for egen regning. Er du medlem af Ældre Sagen, er der rabat. Medbring dit medlemskort. | 5. mar. kl. 14: 'Livet er livet værd' – på trods af bøl og besvær v. Lone Buhl, præst fra Østbirk. Der er kaffe/kage. | 19. mar. kl. 14: Påskebanko: 1 kort 12 kr., 3 kort 30 kr. Klubben giver gevinsterne. Der kan købes amerikansk lotteri. Der er kaffe/kage. | 9. apr. kl. 14: Rundvisning og fortælling Klosterkirken. Klubben har kaffe og noget sødt med.

ODENSE**Afdelingen.**

15. april kl. 19.30: Generalforsam-

ling i Marienlystcentret, Windelsvej 138, Odense. Dagsorden jf. lovene. Indkomne forslag skal være afdelingen skriftligt i hænde senest 1. april kl. 12. Ved personvalg kan der ved fremmøde i afdelingens åbningstid skriftligt afgives stemme fra 9.-15. april kl. 12. Det er dog også muligt – efter forudgående aftale – at afgive stemme uden for afdelingens åbningstid i samme periode. Deltagelse i spisning kl. 18.30 forudsætter tilmelding senest 8. april kl. 12. på foa.dk/odense.

ROSKILDE**Afdelingen.**

29. april: Generalforsamling på Scandic Hotel i Roskilde. Dagsorden jf. lovene.

SYDFYN**Afdelingen.**

19. marts kl. 19.-22: Generalforsamling. Tilmelding via foa.dk/afdelinger/foa-sydfyn/arrangementer/afdelingsgeneralforsamling-2024.

Sundheds- og Service-**sektoren.**

19. marts kl. 15.30-17.30: Sektorårs-

møde. Tilmelding via foa.dk/afdelinger/foa-sydfyn/arrangementer/sektoraarsmoede-ts

Teknik- og Servicesek-**toren.**

19. marts kl. 17-18: Sektorårs-møde. Tilmelding via foa.dk/afdelinger/foa-sydfyn/arrangementer/sektoraarsmoede-ts

Pædagogisk Sektor.

19. marts kl. 17-18: Sektorårs-møde. Tilmelding via foa.dk/afdelinger/foa-sydfyn/arrangementer/sektoraarsmoede-ts

SØNDERJYLLAND**Seniorklubben.**

22. feb. kl. 13: Generalforsamling i Seniorklubben i FOAs mødelokaler, Brundevej 2, Rødekro: Vi starter med et stykke brød kl. 13. Generalforsamlingen starter kl. 14. Dagsorden jf. lovene. Tilmelding senest 15. feb. på foa.dk/afdelinger/foa-soenderjylland. | 21. marts kl. 14: Sang-eftermiddag i FOAs mødelokaler, Brundevej 2, Rødekro. Tilmelding senest 14. marts på foa.dk/afdelinger/foa-soenderjylland. | 17. april: Bowling i Haderslev Bowlingcenter. Vi spiser

fra kl. 13. Bowlingen starter kl. 15-16. Samkørsel fra FOA Rødekro, Brundevej 2 kl. 12. Medlemmer betaler 200 kr. Ikkemedlemmer 270 kr. Tilmelding senest 10. april på foa.dk/afdelinger/foa-soenderjylland. Ret til ændringer forbeholdes. Ved møder i afdelingen er kaffen gratis for alle. Ikkemedlemmer betaler entréprisen ved arrangementer ude af huset. Husk du er automatisk medlem af seniorklubben som efterløner og pensionist.

VENDSYSSEL**Seniorklubben**

Brønderslev. 26. marts kl. 14: Generalforsamling i Brønderslev Hallen, Knudsgade 15, Brønderslev. Dagsorden jf. lovene. Forslag til generalforsamlingen skal skriftligt være formanden i hænde senest 7 dage før afholdelse. Af hensyn til forplejning er fristen for tilmelding senest 19. marts til afdelingen på 46 97 13 46 eller vendsyssel@foa.dk.

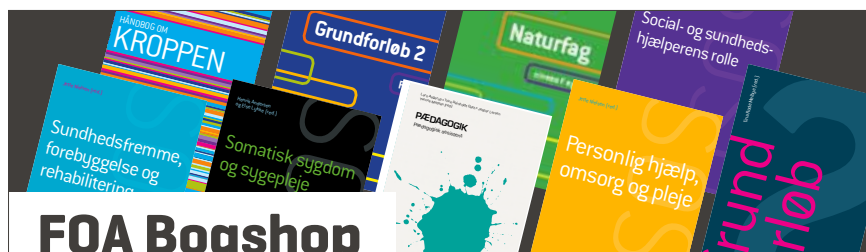
MEDLEMSPULSEN**Vindere i december 2023****Hovedpræmievinder**

Cindie Roth Andersen Holst, FOA Odense

Gavekort til Coop

Jens Morten Mørk-Jensen, FOA Horsens
Christina Grandt Hansen, FOA Trekanten
Henriette Mose Hansen, FOA Vestsjælland
Anja Maria Faust, FOA Nordjylland
Lone Svejgaard Rolle Kappel, FOA Horsens

Hovedpræmien er et weekendophold for 2 på et Comwell-hotel i Danmark eller et Coop-gavekort til en værdi a 1.000 kr. Nye deltagere er velkomne på foa.dk/medlemspulsen

FOA Bogshop

Få op til 20% i rabat, når du køber studieböcker til din social- og sundhedsuddannelse eller pædagogisk assistentuddannelse. Læs mere på foabogshop.dk.

FOA
SAMMEN
GØR VI FØRSKELLEN

KONTAKT FOA

FOA, forbundshuset
Stauings Plads 1-3
1790 København V

Telefon: 46 97 26 26
Åbningstid:
Mandag-torsdag
8.30-16.00
Fredag 8.30-15.00

FOA-afdelinger

Afd. 1: 46 97 11 00
foa.dk/foa1
Bornholm: 46 97 33 13
foa.dk/bornholm
Frederikshavn: 46 97 11 70
foa.dk/frederikshavn
Frederikssund: 46 97 12 00
foa.dk/frederikssund
Guldborgsund: 46 97 17 50
foa.dk/guldborgsund

Horsens: 46 97 14 55
foa.dk/horsens
KLS: 46 97 15 00
foa.dk/cls
Køge: 46 97 16 00
foa.dk/koege
LFS: 35 44 45 46
foa.dk/lfs
Mariagerfjord: 98 51 21 11
foa.dk/mariagerfjord

Midtjylland: 46 97 30 30
foa.dk/midtjylland
Midt- og Vestjylland:
46 97 14 14
foa.dk/midt-vestjylland
Nordjylland: 46 97 29 00
foa.dk/nordjylland
Nordsjælland: 46 97 33 90
foa.dk/nordsjaelland
Odense: 46 97 18 00
foa.dk/odense

Randers: 46 97 19 00
foa.dk/randers
Roskilde: 46 97 19 90
foa.dk/roskilde
Silkeborg-Skanderborg:
46 97 20 20
foa.dk/silkeborg-skanderborg
Social- og Sundheds-
afdelingen:
46 97 22 22
foa.dk/sosu

BLIV KLOGERE PÅ FORRÅELSE – MED DORTHE BIRKMOSE

Forråelse er et begreb, der optager mange af FOAs medlemmer – enten har de oplevet kolleger være forrået, eller også har de mærket, at det sniger sig ind på dem selv. Psykolog Dorte Birkmose kender forråelsen og de mekanismer, der ligger til grund – og det er meget sjældent, det er et dårligt menneske, som bliver forrået. Det er derimod et slidt menneske.

I to afsnit af Fagbladet FOAs podcast 'Færdigt Arbejde' hjælper hun med at forstå forråelsen, bryde tabuet og bryde tavsheden.

Find podcasten på [Fagbladetfoa.dk/podcast](https://fagbladetfoa.dk/podcast) – eller hvor du plejer at lytte til podcast.

Storstrøm: 46 97 28 00
foa.dk/storstroem
Sydfyn: 46 97 27 27
foa.dk/sydfyn
Sønderborg: 46 97 34 00
foa.dk/soenderborg
Sønderjylland: 46 97 35 00
foa.dk/soenderjylland
Trekanten: 46 97 36 10
foa.dk/trekanten

Vendsyssel:
46 97 10 30/46 97 13 46
foa.dk/vendsyssel
Vest: 76 10 93 50
foa.dk/vest
Vestsjælland: 46 97 38 60
foa.dk/vestsjælland
Århus: 89 36 66 66
foa.dk/aarhus

PMF-afdelinger
FOA/PMF Kbh. Syd:
46 97 28 50
foa.dk/foa-pmf-kbh-syd
PMF afd. 1: 46 97 31 01
foa.dk/pmf1
PMF afd. 4: 43 71 66 90
foa.dk/pmf4
PMF Fyn: 46 97 13 13
foa.dk/pmf-fyn

PenSam
Jørgen Knudsens Vej 2
Postboks 282
3520 Farum
Telefon: 44 39 39 39
pensam@pensam.dk
pensam.dk

Redaktionen sluttet
23. januar 2023

Indlæg til 'Det sker' sendes til Henriette Monrad, hmon@foa.dk

Frist til nummer 3
27. marts
Frist til nummer 4
28. maj

Annoncer
Media-Partners
Telefon: 28 57 08 57
jorgen@media-partners.dk

Annoncefrist
Nummer 2
6. marts
Nummer 3
1. maj

Annoncer og indstik, som er udsendt sammen med Fagbladet FOA, er ikke udtryk for FOAs anbefalinger.

Nummer 2 udkommer
Uge 16 2024

Synspunkter fremsat i Fagbladet FOA er ikke nødvendigvis sammenfaldende med FOAs synspunkter.

Vi tager ansvar for indholdet og er tilmeldt

PRESSE NÆVNET

Medlem af Danske Medier
DANSKE MEDIERS
OPLAGSKONTROL

Tilsluttet Specialmediernes Oplagskontrol

Oplag:
169.153/12. årgang
Tryk: Stibo Complete
ISSN: 1901-0214

Udgiver:

FOA

Staunings Plads 1-3
1790 København V
Telefon: 46 97 26 26
foa.dk
e-mail: foa@foa.dk

QUIZ

1. Hvad bliver oplæringsvejlederne portrætteret som?

- A. Spiderman
- B. Superman
- C. Batman

2. Hvor mange medlemmer forhandler FOA overenskomst for på det kommunale område

- A. Cirka 93.000
- B. Cirka 107.000
- C. Cirka 122.000

3. Hvad ønskede Lauge Gertz, at han havde vidst tidligere?

- A. At der er flere veje til et mål
- B. At han skulle have forfulgt drømmen om at blive brandmand
- C. At han er god nok, som han er

1. Hvad fik Jasmin Jensen til at sygemelde sig?

- A. En ubehagelig chef
- B. Et alt for presset arbejdsmiljø
- C. Et stik med AstraZeneca-vaccinen

5. Hvad får Anders Agger lyst til at stille sig op på?

- A. Et stillads
- B. Taget på en bil
- C. En ølkasse

KAN DU DIT FAGBLAD?

Vær med i lodtrækningen om et valgfrit gavekort på 250 kroner til Matas, Imerco, Nordisk Film Biografer eller H&M. Vi trækker lod blandt de indsendere, der har svaret rigtigt på flest spørgsmål. Du finder alle

svar i dette nummer af Fagbladet FOA. Kun medlemmer af FOA kan deltage i lodtrækningen. Besvar quizzen på fagbladetfoa.dk/quiz senest **1. marts**.

Vinder af quizzen i Fagbladet FOA nr. 6/2023 er **Julie Jensen, Ebeltoft**

Få hjælp til at finde dit næste job – Jobformidling til FOAs medlemmer

FOA JobMatch

FOA JobMatch er en gratis og landsdækkende jobformidling til FOA-medlemmer og arbejdsgivere. Læs mere på foa.dk/jobmatch

FOA SAMMEN GØR VI FORSKELLEN

Skab trivsel med pædagogiske møbler

Ergonomi og leg

til børn og voksne med originale Panuline og Ergoret

klarskov
PÆDAGOGISKE MØBLER

Designer: Hans Klarskov pædagog og iværksætter

Ring på **6047 3383** og bestil eller få en stol gratis på prøve – læs mere på www.klarskov.dk

PÆDAGOGMEDHJÆLPER LAUGE GERTZ:

GID, JEG HAVDE VIDST DET TIDLIGERE

AF SOFIE JANERKA | FOTO: HEIDI LUNDSGAARD

Som ung havde jeg nogle år, hvor jeg var støtte for en elev og arbejdede i daginstitution. Men det var ønsket om at lave mad og arbejde i et køkken, der trak. Den drøm levede jeg ud – indtil jeg ikke kunne mere. Jeg ved nu, at jeg ikke kan holde til arbejdsmiljøet i et køkken. Uvisheden om hvornår man har fri, og planer der ændres fra minut til minut – det var for hårdt. Jeg endte med at være mere eller mindre sygemeldt i fem år og har nu diagnosen kronisk depressiv.

Heldigvis har jeg fundet et arbejde, hvor jeg kan kombinere min erfaring med madlavning med at være sammen med børn både i skolen og i SFO'en. Nu laver jeg gerne gryderetter over bål eller i skolekøkkenet med eleverne. Den ro og rutine, jeg har i et køkken, kan jeg bruge sammen med børnene – selvom det er helt anderledes at stå med otte børn og dej til kanelnegle. Nu er processen vigtigere end resultatet.

Børnene får så meget ud af at være i køkkenet – meget mere end 'bare' at lave mad. De bruger deres sanser, de skaber noget, og de løser problemer. Jeg vil gerne lære dem at bage brød uden opskrift. At få dem til at lægge mærke til konsistensen, stole på deres egne indtryk og opdage, at brødet bliver godt, uden at det er perfekt eller helt ens fra gang til gang. Det kan vi godt bruge i livet generelt – at der er flere veje til et mål. Personligt ville jeg ønske, at jeg havde lært det langt tidligere, både konkret at arbejde uden opskrifter i et køkken og i livet generelt. ★

| CV |

2022-: Pædagogmedhjælper på Kongsbjergskolen i Lunderskov

2013: Uddannet cater

2011: Uddannet delikatesseslagter

2000-2002: Pædagogmedhjælper, Nyrupskolen i Kalundborg

Kan din hovedpine være migræne?

Er mindst 2 svar positive, er sandsynligheden for migræne stor

Lysfølsom

Oplever du lys-ubehag under hovedpineanfaldet?

Uoplagt

Har hovedpinen begrænset din normale aktivitet i 1 dag eller mere de sidste 3 måneder?

Kvalme

Oplever du kvalme og/eller opkastning samtidig med hovedpinen?

LUK op for dialogen – tal med lægen om migræne

Migræne er en folkesygdom

I Danmark lider ca. 700.000 personer af migræne. Migræne rammer overvejende kvinder. Migræne er årsag til 14% af alle sygedage. Migræne kan have stor indflydelse på din dagligdag med job, familieliv og fritid.

At håndtere din migræne kan være komplekst

Besøg www.migraeneinfo.dk eller scan QR-koden.

Læs om migræne og bliv klædt på til dialog med lægen

